

Transcript (woordelijk verslag)

---

van de vergadering van de
Provinciale Staten van Drenthe

---

gehouden op 30 mei 2023

Transcript

Vergadering van Provinciale Staten van Drenthe

Dinsdag 30 mei 2023

Locatie: Statenzaal van het Drents Parlement

Aanwezig:

mevrouw J. Klijnsma, voorzitter

de leden:

de heer C.S. van den Berg (BBB)

mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)

mevrouw W.G. Bolhuis-van Unen (BBB)

de heer E. Bos (GroenLinks) (aanwezig vanaf
agendapunt K)

de heer G.B.H. Brandsema (ChristenUnie)

de heer J.P. Brouwer (BBB)

de heer B. van Dekken (CDA)

mevrouw G.J. Dijkers (SP)

de heer P. Edelman (BBB)

mevrouw S. Hilgenga-van Dam (CDA) (aanwezig
vanaf agendapunt H)

de heer M. Jansen (BBB)

mevrouw A.A. Jongman (BBB)

de heer J. Kerssies (BBB)

mevrouw A.M. Kleine Deters (D66)

mevrouw H. Koning (BBB)

mevrouw M. Kramer-Hammenga (Volt)

de heer H. Loof (PvdA)

mevrouw S.A. Maris-Brouwer (BBB)

mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)

mevrouw F.S. Mensen-Maat (PvdA)

mevrouw L.G.T. Mestemaker (BBB)

mevrouw C.E. Niessink (Forum voor Democratie)

de heer H. Omlo (JA21) (aanwezig vanaf
agendapunt H)

de heer J.R. Oosting (VVD)

mevrouw S.J. Peeks (Partij voor de Dieren)

de heer S.R. Pormes (GroenLinks)

de heer J. Puper (PvdA)

de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal
Drenthe)

de heer H.G.J. Schuinder (BBB)

de heer B. Schütte (BBB)

de heer H.L. Smeenge (BBB)

mevrouw Y.M. Turenhout (PvdA)

mevrouw A. Udinga (VVD)

de heer N.A. Uppelschoten (PVV)

mevrouw E.C. Vedder-Monaster (CDA) (aanwe-
zig t/m agendapunt G)

de heer G.A. Veltrop (BBB)

mevrouw M. Veltrop-de Wilde (BBB) (afwezig
bij agendapunt K-1 en M t/m P)

de heer C. Vianen (VVD)

de heer A. Vorenkamp (PVV)

de heer W.W. Vosseveld (BBB)

de heer S.K.D.S. Zandvliet (SP)

de heer J. van der Zee (BBB)

mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)

mevrouw S. Buissink, griffier

Voorts aanwezig de leden van het demissionair college van GS:

mevrouw N. Vedelaar (PvdA)

de heer H. Brink (VVD)

de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)

de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

de heer H.G. Jumelet (CDA) (demissionair
gedeputeerde)

A. Opening

De voorzitter: Dames en heren, goedemorgen. Van harte welkom bij onze Statenvergadering. Het feit dat u er bijna allemaal bent... Ik zie dat er nog een paar mensen ontbreken en ik hoop dat die nu middels een tamtam of een mobiel telefoontje met spoed naar deze Statenzaal genodigd worden, want we gaan voorzichtig van start. Dit is een hele bijzondere Provinciale Statenvergadering en niet omdat hij op dinsdag plaatsvindt, want wij plegen op woensdag te vergaderen, maar omdat de verkiezingen voor de Eerste Kamer om precies 15.00 uur op de Agenda staan en ik kom daar natuurlijk later bij u op terug. Op de Agenda staat vandaag ook de installatie van twee nieuwe Statenleden: Mevrouw Hilgenga-Van Dam van het CDA en de heer Omlo van JA21. Zij volgen respectievelijk mevrouw Vedder en de heer Blinde op. Ik heb mevrouw Vedder ook gezien, dus dat is heel mooi. Fijn dat ze er is. Vandaag nemen we verder afscheid van de niet terugkerende bijzondere commissieleden. En de nieuwe bijzondere commissieleden worden benoemd, dat zijn commissieleden niet-zijnde Statenleden. We starten zo dadelijk met de Agenda en we schorsen natuurlijk voor de lunch op enig moment. En tijdens de lunch stel ik u voor, kunt u dan de nieuwe Statenleden feliciteren en de nieuwe commissieleden en kunt u afscheid nemen van de vertrekkende commissieleden. Na de lunchpauze gaan we dan verder met de behandeling van de Jaarstukken. Misschien kunnen we daar voor de lunchpauze al een beetje mee beginnen. We moeten maar even kijken hoe de situatie zich ontrolt. Vervolgens gaan we om 14.45 uur, en dat zeg ik even met nadruk en klem, om 14.45 uur moeten we allemaal hier in de Statenzaal zitten. Want dan gaan we beginnen met de verkiezingen voor de Eerste Kamer, die exact om 15.00 uur in het hele land gestalte krijgen. Dus om 14.45 uur graag allemaal hier weer in de bankjes. Naar verwachting zal de hele procedure rond 16.15 uur afgerond zijn en dan moeten we kijken of we dan al klaar zijn met de rest van de agenda. En als dat niet het geval is, gaan we daarna dan dus de rest van de agenda afhandelen. Ja?

B. Mededelingen

De voorzitter: Ik heb begrepen dat gedeputeerde Brink heeft aangegeven kort een mededeling te willen doen over een activiteit voor de Statenleden op 5 juli aanstaande. Gedeputeerde Brink, mag ik u vragen om die mededeling te doen?

Gedeputeerde Brink: Ja voorzitter. Ik denk dat het mooi is om hier de dag mee te beginnen, want het is een heuglijke dag voor de democratie, maar het is ook een mooie dag voor u als Statenleden. Voorzitter, we zijn volop bezig met het organiseren van het EK wielrennen in september. Maar in april 2022 heeft u als Staten daar middelen voor beschikbaar gesteld. Tijdens die bijeenkomst is door de heer Alfred Schoenmaker gezegd: Nou, het zou toch leuker zijn om als Statenleden het goede voorbeeld te geven. Om met elkaar ook een dag te organiseren, zodat u als Statenleden de VAM-berg zouden kunnen beklimmen. Voorzitter, ik kan u melden dat kan, inderdaad op 5 juli. Dan is er een dag die georganiseerd wordt door SportDrenthe waar ook allerlei andere doelgroepen met elkaar de VAM-berg kunnen beklimmen en dat u ook nog even kunt zien, hoe aan het dak van Drenthe gewerkt wordt. En voor de Statenleden is dus die dag ook fietsend tot grote hoogte. En voorzitter, om dat een beetje aan te kleden zou ik graag de heer Schoenmaker naar voren willen hebben en dan wil ik u graag iets aanbieden als vertegenwoordiger van de Staten en als gangmaker van het evenement. Ik hoop dat velen van u op 5 juli inderdaad die VAM-berg beklimmen en even genieten van het Drentse landschap, maar ook hetgene wat er straks meegemaakt wordt tijdens het EK in september. Voorzitter dank u wel.

De voorzitter. Oké, er wordt hier het een en ander overhandigd. Ja, applaus.

De heer Schoenmaker. Nou, geweldig mooie aftrap van een mooi evenement voor de Statenleden die niet aanwezig waren de vorige periode. We hadden destijds de discussie over breedtesport en topsport. In die periode kwamen wij tot de conclusie dat de breedtesport, kijkend naar mijn eigen gewicht, slechter is dan topsport en hebben we alle Statenleden uitgedaagd om mee te gaan doen met een fietstocht naar de VAM. En dat gaat dus gebeuren op 5 juli. Dus jullie worden allemaal gevraagd, uitgenodigd, uitgedaagd om op 5 juli mee te gaan. De huidige Statenleden, maar ook de Statenleden van de vorige periode. Het is samen bij elkaar. Het is een inclusief evenement en wij verwachten jullie daar allemaal. Fietsen worden geregeld. Alles wordt geregeld van tevoren. Dus jongens en meiden, inclusief of niet inclusief, iedereen naar de top. En gedeputeerden, nu of straks, die doen ook allemaal mee. Dus de gedeputeerden zijn er en de heren van de pers, die hebben we ook uitgenodigd en die hebben ook al toegezegd. Die gaan ook mee. Dus op naar 5 juli, naar een heel mooi evenement. Dank u wel. Nou. [Applaus].

De voorzitter. Prachtig, mag je ook mee met trapondersteuning? Want dan doe ik ook mee. Ja? Oké. Geweldig. Dit is een mooie aftrap, letterlijk van deze Statenvergadering. Dank je wel. Even voor de goede orde. Kijk, we hebben heel veel spiksplinternieuwe Statenleden in onze Statenzaal. Sommigen daarvan hebben vandaag hun maidenspeech. En als je je maidenspeech houdt, dan is het goed gebruik dat je niet geïnterrupteerd mag worden. Dus dat zeg ik nu even naar u allen toe: Degenen die een maidenspeech hebben, dat is dus de eerste keer dat je achter dit spreekgestoelte gaat staan, dan word je niet geïnterrupteerd. Als je daarna weer achter het spreekgestoelte terecht komt, vandaag of op een ander moment, dan wordt je wel geïnterrupteerd. Is dat glashelder? En ik ga er vanuit zeg ik ook even, dat per fractie per agendapunt er één woordvoerder is. Dus dat dat ook even heel duidelijk is. Dus iedere woordvoerder die hiervoor zijn of haar fractie komt te staan en die hier al heel lang zit, die kan geïnterrupteerd worden. Maar als hij voor de eerste keer hier staat, kan hij niet geïnterrupteerd worden. Oké. En wij houden dat helder bij, bij de griffie, zodat ook de volgende Statenvergaderingen als dan mensen voor het eerst hier achter deze microfoon komen te staan, zij hun maidenspeech ook kunnen houden. Mooi zo. Er is één afmelding vandaag en die is van gedeputeerde Jumelet, of lijsttrekker Jumelet, het is maar net hoe je het inkleedt. Dus dat heb ik begrepen. En de heer Bos, Ewoud Bos van GroenLinks, komt iets later, maar wel voor de Eerste Kamerverkiezingen heb ik begrepen. Fijn.

C. Vaststelling van de agenda

De voorzitter. Dan gaan we de agenda vaststellen, dan ben ik bij agendapunt C van onze agenda. Er zijn drie moties vreemd aan de orde van de dag aangekondigd. De fractie van de PVV heeft een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd over Steun voor een burgerwacht in Nieuw-Weerdinge. Ik vraag of er ingestemd kan worden met het agenderen hiervan. Ik zie de heer... Ja? Even kijken, de heer Vorenkamp wappert met zijn hand en die gaat... Mijnheer Vorenkamp, u gaat de motie nu toch nog indienen? Nee, ik wil... wacht even, u bent al wat langer actief. Ik dacht dat u iets wilde zeggen over de motie in de zin van dat u hem misschien niet ging indienen, maar goed.

De heer Vorenkamp. Voorzitter, ik wil toch even wat gaan zeggen zo meteen, dus ik wacht even mijn beurt af.

De voorzitter: Heeft u een punt van orde? Want dan kunt u dat nu doen.

De heer Vorenkamp: Dan wil ik dat zeggen voor het spreekgestoelte.

De voorzitter: O nou, dat mag van mij hoor, als u een punt van orde... Dan mag dat, maar wilt u dat? Ga uw gang. Het moet wel een ordevoorstel zijn. Ja natuurlijk. Wandeling van de heer Vorenkamp.

De heer Vorenkamp: Ja voorzitter, want het onderwerp is te belangrijk om zo-even af te doen van 'We trekken hem in'. Daarom het volgende. Iedereen heeft wel de filmpjes en de...

De voorzitter: Nee, dit gaan we niet doen. Nee, dit is geen punt van orde. Sorry. Kijk, als u zegt 'Ik trek de motie in', dat is een punt van orde. Maar dat doet u dus niet. Ik ben maar even streng dierbare dames en heren, want anders dan wordt het ingewikkeld. We gaan nu formeel, tata, we gaan nu formeel constateren dat de PVV een motie vreemd aan de orde van de dag heeft ingediend. Ik vraag of er kan worden ingestemd met de indiening van die motie. Dat is het geval. Dan is daarmee de motie vreemd aan de orde van de dag van de PVV agendapunt M. En bij agendapunt M dierbare mijnheer Vorenkamp kunt u dan uw punt van orde in de brede zin van het woord maken. Ja, zullen we het zo afspreken? Ik krijg een dikke duim, helemaal goed. Dan heeft de fractie van de PVV nog een andere motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd en die gaat over Steun voor de komst van FAGE, de zuivelfabriek, naar Hoogeveen. Ik vraag of er met die motie ingestemd kan worden. Dat is het geval. Dan wordt die motie vreemd aan de orde van de dag agendapunt N van Nico. Dan de fractie Sterk Lokaal Drenthe. Die heeft een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd over Evenementen faciliteren met natuurtoets en AERIUS- berekeningen. Ik vraag u of er ingestemd kan worden met het agenderen van die motie. Dat is ook het geval. Ik zie de heer Van Dekken knikken, daarmee u allen. Dan wordt dat agendapunt O. En ik stel voor om de agenda als zodanig vast te stellen. Fijn. Zo is besloten.

D. Vaststelling Besluitenlijsten van de vergaderingen van 28 en 29 maart en 12 april 2023

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt D en dat is de vaststelling van de besluitenlijsten van de vergaderingen van 28 en 29 maart jongstleden en van 12 april. Op de concept-besluitenlijsten van 28 en 29 maart en 12 april zijn geen tekstuele opmerkingen binnengekomen. Ik stel voor om de besluitenlijsten conform concept vast te stellen. Zo is besloten.

E. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan gaan we naar de ingekomen stukken. Toegezonden is een lijst met ingekomen stukken A.1 t/m A.12 B.1 t/m B.20. Statenleden die vragen hebben over de lijst van ingekomen stukken of die een brief van deze lijst willen agenderen, kunnen dit van tevoren schriftelijk aangeven. Er zijn vragen binnengekomen van de fractie van de BBB, want die hebben vragen gesteld naar aanleiding van de beantwoording van de schriftelijke vragen over de co-vergister in Donderen en ik geef hiervoor het woord aan mevrouw Bolhuis.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter.

De voorzitter. Ja, even kijken wie... Mevrouw Kleine Deters vraagt het woord voor een ordevoorstel? Gaat uw gang.

Mevrouw Kleine Deters. Voorzitter, ik zal bij Lis A.1 de beantwoording van het college van GS... Daar worden toezeggingen gedaan wat betreft het informeren van de Staten over de vergunningverlening, toezicht en handhaving als het gaat om de veehouderijbedrijven. Ik zou deze toezegging graag opgenomen willen hebben in de lijst van toezeggingen.

De voorzitter. Oké. Ik kijk even naar het college. Ik denk dat daar geen bezwaar tegen bestaat. Nee, prima. Dan nemen we die op in de lijst van toezeggingen. Kom ik terug bij mevrouw Bolhuis. Ga uw gang. Want u gaat uw vragen kort en krachtig stellen. Dit is dan meteen de maiden-speech van mevrouw Bolhuis, dus zij kan niet geïnterrupteerd worden.

Mevrouw Bolhuis. Bedankt voorzitter. Namens de BBB zien wij graag de antwoorden verder toegelicht met betrekking tot de co-vergister in Donderen. De antwoorden zoals deze geschetst worden, doen ons denken dat we te maken hebben met een crimineel. De werkelijkheid ligt een stuk genuanceerder. Ons toekomstbeeld bij een agrarisch bedrijf is: Extensief, reduceren in stikstof, geen kunstmestgebruik maar het produceren van eigen mest. Dit is het beeld van het bedrijf met de co-vergister in Donderen. Maar in werkelijkheid vindt hier een koude sanering plaats doordat de provincie de vergunningverlening zeer ernstig vertraagd. De papierslib is gebruikt voor stuifmeel en niet in de vergister gestopt. Ze voeren alleen mest aan van eigen koeien. Op het overzicht staan allen op de positieve lijst die ik hierbij ons heb. Graag willen we de volgende vragen stellen: Waarom duurt het RIEC zolang? Hoe willen jullie regeren: Op basis van wantrouwen of vertrouwen? Waar baseren jullie forse uitbreiding op? Hoe willen jullie de levensvatbaarheid garanderen van dit bedrijf in Donderen? En is de provincie zich bewust van het feit dat door deze wet en regelgeving men het vertrouwen verliest van de agrarische sector, wanneer een ondernemer bijna 50% stikstof reduceert en vastloopt in procedures?

De voorzitter. Dank u wel mevrouw Bolhuis. Ik geef het woord aan de heer Kuipers namens het college van GS.

Mevrouw Zuiker. Voorzitter, ik heb een punt van orde.

De voorzitter. Even kijken. Mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker. Dit is een enkelvoudige vraag over de Lis. En dat zijn simpele vragen, die kun je in principe van je plek doen. Dus echt een hele bijdrage vind ik in dit geval een beetje te veel.

De voorzitter. Ja, maar dit is de eerste bijdrage van de zijde van mevrouw Bolhuis, dus daar ben ik een beetje coulant in. Zij heeft kort maar krachtig haar vragen gesteld. De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel voorzitter. Ik stond wel een beetje te kijken van de vragen die hier gesteld worden. Eerder had de fractie van de BBB ook deze vragen via de griffier bij mij gesteld. Ik heb ook uitgebreid gesproken met mevrouw Bolhuis en de heer Brouwer, dus volgens mij heb ik ze al beantwoord. Maar ik begrijp ook wel dat u hier aandacht vraagt voor deze kwestie. Dus zo zie ik ook maar het stellen van deze vragen. Wat ik in ieder geval uitgebreid heb toegelicht, is dat ik hier niet zomaar in openbaarheid deze casus kan bespreken. In zijn algemeenheid, omdat het gaat om een lopende vergunningaanvraag die wij nog in beoordeling hebben, waar we ook nog geen oordeel over hebben geveld. En secundair, dat ziet u ook in de

beantwoording van de Statenvragen door de Socialistische Partij, is dat hier ons Bibob-beleid van toepassing is, waar wettelijke geheimhouding voor geldt. Dat gezegd hebbend voorzitter, als mevrouw Bolhuis termen bezigt in de richting van de provincie als 'koude sanering' en alsof 'de provincie de vergunningverlening zeer ernstig vertraagt', dan weerspreek ik die met klem. En ik zou u ook willen verzoeken die orde niet op deze manier te uiten. Ik heb dat ook aan u toegelicht aan mijn tafel. Wat ik u heb gezegd en wat nog steeds geldt, is dat wij de wettelijke termijnen die wij hebben voor het verlenen van deze vergunning bewaken en dat is nog steeds het geval. Sterker nog, als dat niet zo zou zijn en als u signalen van de indiener krijgt dat wij dat niet zouden doen, dan kunnen wij op ieder moment in gebreke gesteld worden en dan zullen wij alsnog moeten voldoen aan de termijnstelling. Maar dat is dus allemaal totaal niet aan de orde. Verder kan ik daar op deze plek niet op ingaan. Ik heb dat uitgebreid aan de fractie uitgelegd. Ik zou dus willen verzoeken om dat soort termen niet te bezigen, omdat ik daar niet nader op in kan gaan, maar het totaal niet waar is. Dank u wel.

De voorzitter. Dank u wel heer Kuipers. Dan gaan we vervolgens door. Er zijn geen verzoeken tot agendering verder binnengekomen. Kunt u met de Lijst van ingekomen stukken akkoord gaan? De heer Brandsema heeft een ordevoorstel? Ga uw gang.

De heer Brandsema. Voorzitter, nog even een kleine opmerking of een korte opmerking over A.4: De beantwoording van onze vragen over een integrale aanpak veilig buitengebied. Nogmaals dank aan het college voor de beantwoording daarvan en ook voor de toezegging in de commissievergadering om met een bijeenkomst de Staten bij te praten over wat op dit moment het beleid is rondom ondermijning. En we zouden het mooi vinden als dit vlak na de zomer plaats kan vinden, zodat we die informatie mee kunnen nemen richting de begrotingsbehandeling. Dank u wel.

De voorzitter. Prima heer Brandsma. En dat is inderdaad wat we toegezegd hebben, dus we komen na het zomerreces met een bijeenkomst rond ondermijning. Dan kunnen we dus instemmen met de lijst van ingekomen stukken? Dat is het geval.

F. Rondvraag

De voorzitter. Dan ben ik bij de rondvraag. De fractie van de BBB heeft een rondvraag ingediend over vergunningen voor beregeningsputten. Ik geef hiervoor graag het woord aan de heer Van der Zee van de BBB. Het is ook zijn maidenspeech. Ga uw gang. Het knopje.

De heer Van der Zee. Goedemorgen. Bedankt voorzitter. De BBB heeft van meerdere boeren uit verschillende delen van Drenthe signalen ontvangen dat de provincie geen vergunning geeft voor het slaan van beregeningsputten op percelen, tenzij ze wel toestemming krijgen van ont-trekken van grondwater van betrokkenen waterschappen. Herkent de gedeputeerde dit beeld, dat er minder vergunningen van beregeningsputten worden verleend dan in de voorgaande jaren? Kan de gedeputeerde aangeven hoeveel vergunningen er voor beregeningsputten zijn aangevraagd en hoeveel er zijn afgewezen? En hoe behoudt zich dit voor de aankomende jaren?

De voorzitter. Dank u wel heer Van der Zee, ik geef het woord aan de heer Kuipers namens het college van GS.

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel voorzitter. Ik ben er ondanks dat het Pinksteren was, toch in geslaagd om even de stand van zaken te laten opmaken. Het beeld is dat er in dit jaar tot nu toe slechts twee aanvragen geweest zijn voor een ontheffing op basis van de Wet natuurbescherming voor beregeningsputten. Dus als u signalen heeft ontvangen in deze trant, zoals u die in leidt, dan gaat het echt om de beoordeling van heel individuele gevallen. Het zijn er slechts twee. Wat goed is ons te realiseren, is dat het waterschap een andere toets doet dan wij. Want wij toetsen alleen op basis van de Wet natuurbescherming en dat geldt dus in een onderzoekzone rondom Natura 2000-gebieden. Wij hebben u vorig jaar bij Statenbrief van 12 april 2022 geïnformeerd over een evaluatie drainage en beregening rond de Natura 2000-gebieden. Waarin wij eigenlijk samen met de commissie Landelijk Gebied, en daar zijn alle belanghebbende partijen zoals u die ook noemt in uw vragen bij betrokken, aan het kijken zijn hoe we tot een nieuwe systematiek kunnen komen, omdat we eigenlijk zien dat de huidige systematiek met een voortoets in de praktijk niet goed uitwerkt. Daarbij komt nog het effect van de natuurdoelanalyses, zoals wij in de brief die u twee weken geleden als ingekomen stuk had hebben aangegeven, dat er een effect kan zijn op de vergunningverlening zoals hier bedoeld. Maar voor water geldt wel minder dan voor stikstof... meer dan voor stikstof, dat het lokale effecten zijn, omdat het zich niet door de lucht verspreidt maar door het watersysteem. Dus in de breedte onderzoeken wij nog het effect op vergunningverlening van de kennis van de natuurdoelanalyses, omdat de hydrologische toestand van de natuurgebieden een belangrijke drukfactor in een deel van die gebieden is. Dat even als reactie op de vraag. Het gaat om individuele gevallen, maar er speelt wel degelijk iets in den breedte. En mochten wij een effect merken dat in den breedte op de vergunningverlening van toepassing is, dan zullen wij natuurlijk de buitenwereld en u daarover informeren. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter. Dank u wel heer Kuipers. Zijn er nog aanvullende vragen? Dat is niet het geval.

De heer Pormes. Voorzitter.

De voorzitter. Even kijken, mijnheer Pormes.

De heer Pormes. Om een heel simpele vraag te stellen, dat was ook bij het vorige geval. Kijk, waar ik een beetje mee zit, is dat we hier vaak terecht komen op een grens van individuele gevallen en algemene. Ik zou ervoor willen waken om niet in te gaan op individuele gevallen.

De voorzitter. Dat kan ik alleen maar onderstrepen als uw voorzitter. Want dat is absoluut niet te doen gebruikelijk, dat je hier individuele casussen over het voetlicht brengt. Dus ik denk dat het goed is dat we dat ook met zijn allen beamen. Mooi. Dan heeft de fractie van de Partij voor de Dieren een rondvraag ingediend over de beeldvorming van de wolf. Ik geef hiervoor het woord aan mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Zuiker. Dank u voorzitter. Afgelopen zaterdag organiseerde de provincie een voorlichtingsbijeenkomsten voor schapenhouders over de wolf in de bossen van Midden-Drenthe. Het schijnt dat er onvrede onder dierhouders is, omdat het niet opschiet met de plannen voor het beheren van wolven. Een enkeling heeft zich zelfs uitgelaten, zeer bedenkelijk, over het recht in eigen handen nemen. Wij maken ons grote zorgen over die beeldvorming, want het is niet slechts een kwestie van tijd voordat wolven legaal kunnen worden gedood in Drenthe. Wij vragen daarom het college glashelder te maken bij dierhouders dat het beheren van wolven nu niet aan de orde is, niet in de nabije toekomst en ook heel goed mogelijk ook niet op lange termijn. En ten tweede. Het doden van wolven is geen burgerlijke ongehoorzaamheid, het is een ernstig

misdrijf met hoge boetes en waar zelfs gevangenisstraf op staat. Ten derde. Bij het doodmaken van een wolf zullen de problemen van dierhouders juist toenemen, omdat de structuur van de roedel wordt verstoord. Graag horen wij van het college hoe zij hierover denken.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Zuiker. Zijn er aanvullende vragen? Ja, de heer Van Dekken. Ga uw gang.

De heer Van Dekken: Ja mevrouw de voorzitter. Toch even weer u, mevrouw Zuiker, toch even de vraag in uw richting. Kijk, voor wat betreft het lange termijnperspectief over de wolf. Dat de Partij voor de Dieren daar allerlei opmerkingen...

De voorzitter: Een momentje. We gaan niet in debat bij de rondvraag, dus u kunt geen vraag stellen aan mevrouw Zuiker, maar wel een aanvullende vraag aan het college.

De heer Van Dekken: Prima. Dan zou ik het via u voorzitter willen vragen aan het college, om toch nog even duidelijk te maken in hoeverre we hier spreken van misdrijven of overtredingen. Want die bewering waag ik in twijfel te trekken, of het hier gaat om misdrijven dus. Dit als aanvullende vraag.

De voorzitter: Dank u wel heer Van Dekken. Ik kijk naar het college bij monde van de heer Kuipers. Gedeputeerde Kuipers. Voor de helderheid, gedeputeerde Kuipers is de vervanger van de heer Jumelet die vandaag niet aanwezig kan zijn.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Dank dat u dat even op die manier inleidt. Dus ik word enigszins gehinderd in de manier waarop ik deze vraag kan beantwoorden. Ik heb hem inderdaad kort voor de vergadering gezien, maar we hebben natuurlijk allemaal het bericht in de krant gelezen vanochtend op basis waarvan u deze vragen stelt. In zijn algemeenheid zou ik willen zeggen dat het natuurlijk nooit aan de orde kan zijn dat mensen het recht in eigen hand nemen. Dat zegt die uitdrukking al in zich zelf. Voor het overige voorzitter, ik heb ook nog geen contact kunnen hebben met onze wolvenconsulent. Maar als het gaat om de beeldvorming en dit soort geluiden stel ik toch voor, dat we met de wolvenconsulent en anderen kijken in hoeverre deze beeldvorming leeft en in hoeverre dit een emotie van een individu is geweest, of dat dit een breed gevoel is. En dan te bekijken wat dan de passende handelswijze vanuit het college kan zijn. Ik stel u voor dat we daar schriftelijk op terugkomen, zodat ik dat ook goed met collega Jumelet kan overleggen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dat lijkt me een praktische manier van doen. Dank u wel. Even kijken.

G. Rapportage van de commissie voor de geloofsbrieven

De voorzitter: Dan gaan we nu over naar agendapunt G. en dat is de rapportage voor de geloofsbrieven. Want mevrouw Hilgenga-Van Dam is door het centraal stembureau tot Statenlid benoemt. Zij volgt het vertrekkende Statenlid mevrouw Vedder-Monaster van het CDA op. En de heer Omlo is door het centraal stembureau ook benoemd tot Statenlid. Hij volgt het vertrekkende Statenlid de heer Blinde van JA21 op. De vraag ligt nu voor of beide toegelaten en beëdigd kunnen worden. De commissieleden van de commissie voor de geloofsbrieven, mevrouw Bolhuis van de BBB Drenthe, mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren en mevrouw Dikkers van de SP, hebben de geloofsbrieven van mevrouw Hilgenga op woensdag 24 mei onderzocht.

De commissieleden de heer Vorenkamp van de PVV, mevrouw Dikkers van de SP en mevrouw Peeks van de Partij voor de Dieren, hebben de geloofsbrieven van de heer Omlo op vrijdag 26 mei jongstleden onderzocht. Mevrouw Dikkers is in beide gevallen de rapporteur van de beide commissies. Ik verzoek mevrouw Dikkers verslag uit te brengen over de onderzoeken naar de geloofsbrieven en hiervoor plaats te nemen achter de kathedraal.

Mevrouw Dikkers: Dank u wel voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrief en de daarbij overgelegde stukken van het benoemde lid mevrouw Hilgenga onderzocht en in orde bevonden. Wij adviseren de Staten daarom mevrouw Hilgenga toe te laten als lid van de Provinciale Staten van Drenthe. Ook heeft de commissie de geloofsbrief en de daarbij overgelegde stukken van het lid de heer Omlo onderzocht en in orde bevonden. Wij adviseren daarom de Staten ook de heer Omlo toe te laten als lid van de Provinciale Staten van Drenthe. Hartelijk dank mevrouw Dikkers. Ook dank voor al het werk door de beide commissies voor de geloofsbrieven. Ik stel onze Staten voor om de adviezen van de commissie voor de geloofsbrieven over te nemen.

De voorzitter: Ik zie dat iedereen daarmee instemt. Dan concludeer ik daarmee dat zowel mevrouw Hilgenga als de heer Omlo zijn toegelaten tot Provinciale Staten van Drenthe. Ik kom daar zo nog op terug natuurlijk. Ik dank de leden. Dat had ik al gedaan. Nu de geloofsbrieven van mevrouw Hilgenga en de heer Omlo zijn goedgekeurd én zij de integriteitscode hebben getekend, ook belangrijk, zijn mevrouw Vedder en de heer Blinde geen lid meer van Provinciale Staten. Alvorens ik beide nieuwe leden installeer, wil ik graag het woord richten tot mevrouw Vedder-Monaster en het is heel mooi dat zij vandaag aanwezig is. Eline, helemaal mooi. De heer Blinde heeft aangegeven te willen volstaan met de mededeling in zijn brief over zijn ontslag. Dus daarom ga ik nu het woord tot mevrouw Vedder richten. Het is heel plezierig dat je vandaag in ons midden bent Eline. Want jij zit nu natuurlijk in de Tweede Kamer, daar ben je geïnstalleerd en het is goed gebruik dat op dinsdag je dan in Den Haag bent. Maar het is wel heel fijn dat we jou gewoon zelf nog kunnen toespreken en uitzwaaien en bedanken. Want je kwam in 2019 als een soort wervelwind hier bij ons binnen, kun je wel zeggen met 1449 voorkeurstemmen vanaf de 18e plaats op de CDA-lijst rechtstreeks in Provinciale Staten op nummer drie. En dat is inderdaad een stevige manier van binnenkomen. Je hebt je hier zowel in de Statencommissie als in de Statenvergadering direct thuis gevoeld. Je was goed voorbereid, altijd goed van de tongriem gesneden, goede betogen. En jij stond je, je staat je mannetje, maar ik zou zeggen je vrouwtje. Echt helemaal goed. De Statencommissie Omgevingsbeleid was echt jou commissie bij uitstek. Want de omgeving, de omgeving van onze inwoners in Drenthe, dat is wat jij essentieel vindt. De inwoners natuurlijk voorop, maar de omgeving eromheen. Je eerste onderwerp dat je hier in 2019 bij de kladden pakte, was de 'vindbaarheid van de hubtaxi'. Want als je die taxi niet kan vinden, heb je een groot probleem op het platteland. Dus daar heb je je enorm voor ingezet. En dat geldt eigenlijk voor de hele periode. En het laatste amendement dat jij hebt ingediend ging over bestaande geitenhouderijen en dat was in de context van de Omgevingsverordening. Dus die hele rode draad zat de hele tijd in jou betogen. Dus heel erg plezierig dat je dat zo onder je hoede hebt genomen. En uit je ontslagbrief blijkt dat ook weer. Want daar zeg je, dat de oproep van jouw partij om naar Den Haag te gaan jou niet onmiddellijk naar Den Haag deed snellen. Je hebt er echt een periode van wikken en wegen aan vooraf laten gaan. Je hebt één dag voordat je geïnstalleerd werd in de Tweede Kamer je ontslagbrief ingediend, want je hebt, zo schrijf je ook, je periode hier in het Drents parlement zo belangrijk gevonden dat afscheid nemen, ook van deze omgeving, je gewoon zwaar valt. En ik citeer: 'Het Drents parlement is namelijk een fantastische plek om invulling te geven aan de diepe wens die ik voel om van waarde te willen zijn voor de mensen en de regio waar ik mijn hart aan verloren heb.' Einde citaat. Het doet ons deugd Eline, dat je aangeeft deze wens ook mee wil nemen naar Den Haag,

want in de Tweede Kamer wil je óns ook blijven vertegenwoordigen vanuit het noorden. En ik zou natuurlijk gewoon willen zeggen: Daar rekenen we eigenlijk ook wel een beetje op hoor. Echt wel. Dus Eline, vanaf deze plaats wil ik je mede namens alle oud-collega's en alle huidige collega's van het college van GS en ook vanuit de Staten van harte bedanken voor alles wat je hier het gedaan, je heel veel succes en plezier wensen in de Tweede Kamer. Want daar kan het ook goed toeven zijn, weet ik uit ervaring. Ik ga er gewoon vanuit dat we je hier weer tegen zullen komen, hier of elders in Drenthe, want je gaat gelukkig niet verhuizen. Dus Eline, dank. Zou je even naar voren willen komen, want dan kan ik je een cadeau overhandigen en bloemen onder luid applaus. [Applaus]. [De voorzitter overhandigt een cadeau. Er wordt zonder microfoon gesproken.] ... .. [Weer applaus]. Ja fijn hoor. Want het gaat er natuurlijk om dat we ook goede contacten hebben elders in het land en in de wereld. En als Eline onze vooruitgeschoven post daar kan zijn, is dat plezierig. Even kijken. We zullen er natuurlijk ook voor zorgen dat de heer Blinde zijn afscheidscadeau krijgt.

H. Installatie van mevrouw S. Hilgenga-van Dam (CDA) en de heer H. Omlo (JA21)

De voorzitter. En dan kunnen we nu door naar agendapunt H en dat is de Installatie van mevrouw S. Hilgenga-Van Dam. Zij is aanwezig en zij komt nu naar voren. Dat is fijn. Voor zover dat mogelijk is, wilt u allen gaan staan, want dan ga ik de eed voorlezen en dan wordt de eed afgelegd. Goedemorgen. Fijn dat je er bent. Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks, noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw Hilgenga: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter. Van harte welkom in de Staten van de provincie Drenthe Sonja. Alsjeblieft. Mevrouw Hilgenga neemt haar plek in op het rijtje van de CDA-fractie bij de heer Van Dekken stel ik me zo voor. Mooi zo. Tijdens de lunchpauze is er gelegenheid om mevrouw Hilgenga te feliciteren met haar benoeming. Dan is nu aan de orde agendapunt H en dat is de installatie van de heer Omlo van JA21. Die heb ik ook op de tribune zien zitten, want dat is natuurlijk een oude bekende van ons allen in de Staten. Ik verzoek ook hem naar voren te komen. U bent dan wel weer gaan zitten, maar ja, u kunt weer gaan staan, want dan ga ik nu de belofte voorlezen. Ik verklaar, dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks, noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer Omlo: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter. Harry welkom terug.

I. Benoeming en afscheid commissieleden, niet zijnde Statenleden

De voorzitter: Dames en heren, dan zijn we nu toegekomen aan de benoeming en het afscheid van commissieleden niet-zijnde Statenleden. Door de fractievoorzitters zijn de volgende kandidaten voorgedragen als commissieleden niet-zijnde Statenleden. De heer A.J. Hingstman en de heer K. Timmerman, Arjan en Klaas, op voordracht van de BBB-fractie. Karel? Hier staat Klaas. Nou, dan wordt het Karel hoor. Als ik... Ik zeg expres de voornamen erbij, dus mocht ik een verkeerde naam noemen, corrigeer me alsjeblieft. Heel goed hoor. Dus Arjan en Karel heel goed. Dan namens de fractie van de Partij van de Arbeid. R.A.A. Bosch, Rudolf, echt Rudolf, en de heer R. du Long, Ralph, op voordracht van deze fractie. Dan mevrouw H. Mulder, Hilda en mevrouw L. Martens-Schuitema, Lisa op voordracht van de VVD-fractie. Dat klopt. Ik zie de fractievoorzitter knikken. De heer J.H. Kreuze, Erik-Jan en de heer G. Zuur, Gertjan, op voordracht van de CDA-fractie. Dat klopt ook. De heer B.W. Bolumba, Benide, en de heer J.J. Rook, Janno op voordracht van de fractie van GroenLinks. Klopt ook. De heer J. Barelds, Jack, en de heer T.A. Koopmans, Tjip, op voordracht van de PVV-fractie. Ik zie daar ook een knikken van de fractievoorzitter. Mevrouw K.E. Pouwels-Koopman, Karolien en de heer J.C. Aikema, Jasper, op voordracht van de ChristenUnie. Ook dat is het geval. De heer W.L.H. Moinat, Wim en de heer Van der weg, Henk, op voordracht van de SP-fractie. Ook een duimpje. De heer J. Faber en de heer J.F. Van Reijmersdal, Jur en Jan-Willem, op voordracht van de fractie van de Partij voor de Dieren. De heer J.W. Brinkhorst en de heer J.C. Hellendoorn, Jan Willem en Jan Christiaan van de fractie van D66. De heer F. El Masoudi en de heer A.V.B. Vos op voordracht van de fractie van Forum voor Democratie, Fouad en Vincent. El Masoudi, ja, helemaal goed. De heer J.H. Steenbergen en de heer D. Dekker, dus Jan Steenbergen en Dennis Dekker, op voordracht van Sterk Lokaal. Even kijken, waar hebben we Alfred gelaten? Ja, oké. Mevrouw H.M. Fikenscher en de heer H. Loijenga op voordracht van de fractie van Volt, Monique en Henk. Ja, helemaal goed. De volgende keer benoemen we de mensen van JA21 hebben we afgesproken. Dat is het geval. Dan wil ik u, kandidaten, de nieuwe commissieleden niet-zijnde Statenleden wijzen op de verklaring Gedragscode Integriteit Provinciale Staten Drenthe, de Gedragscode is al verstrekt en de verklaring is door de nieuwe commissieleden getekend, door alle commissieleden. En met deze nieuwe periode kijken we naar alle teksten die belangrijk zijn voor het reilen en zeilen in de Staten, dus natuurlijk ook naar deze Gedragscode. De Gedragscode is nu nog formeel voor Statenleden, maar we gaan hem aanpassen zodat die voor ons allemaal geldt. Ik vind het fijn dat de commissieleden hem ook allemaal hebben ondertekend alvast. Het gaat hier om eenduidige voordrachten en ik wil de Staten voorstellen om hierover niet schriftelijk te stemmen, zoals dat bij de benoeming van personen eigenlijk wel vaker gebeurt, maar gewoon bij acclamatie hiermee in te stemmen. Kan dat? Dan kan er worden geapplaudisseerd. [Applaus]. Dan is aldus besloten. Ik vraag de aanwezige commissieleden, ja dat wordt nog wat, een voor een naar voren te komen om de gelukwensen in ontvangst te nemen en natuurlijk ook de bloemen in ontvangst te nemen. En ik wens ook die commissieleden die vandaag niet aanwezig kunnen zijn van harte geluk met hun benoeming. Eens even kijken. Wil jij, Simone, de commissieleden vragen naar voren te komen?

Mevrouw Buissink (griffier): Ja. De heer Hingstman en de heer Timmerman van de BBB-fractie, willen die als eerste naar voren komen. Daarna de heren Bosch en Du Long, PvdA.

De voorzitter: U bent?

De heer Timmerman: Karel.

De voorzitter: Karel. Goedemorgen, van harte gefeliciteerd, welkom. Dank u wel. Mooi.

De heer Hingstman: Arjan.

De voorzitter: Heel goed. [Applaus].

De voorzitter: Vervolgens mevrouw Mulder en Martens-Schuitema van de VVD.

De voorzitter: Hilda, welkom, welkom.

Mevrouw Buissink (griffier): De heer Bolumba, GroenLinks. [In het volgende gedeelte worden namen opgenoemd, felicitaties en bloemen gegeven en geapplaudisseerd].

De voorzitter: En Lisa hè?

Mevrouw Martens: Dat klopt.

Mevrouw Buissink (griffier): De heren Barelds en Koopmans van de PVV-fractie.

De voorzitter: Gefeliciteerd.

Mevrouw Buissink (griffier) De voorzitter: De ChristenUnie mevrouw Pouwels en de heer Aikema. Van harte welkom. Gefeliciteerd Tjip.

De voorzitter: Dan ben jij Jasper. Welkom.

De heer Aikema: Dank u wel.

Mevrouw Pouwels: Ik ben Karolien.

Mevrouw Buissink (griffier): De heer Moinat, SP. ... .. Partij voor de Dieren, de heer Faber en Van Reijmersdal.

De voorzitter: Mooi zo. Gefeliciteerd. Fijn dat je mee doet. ... ..

Mevrouw Buissink (griffier): De heren Brinkhorst en Hellendoorn van D66.

De voorzitter: Heren, Jan Willem hè. Van harte welkom. Gefeliciteerd.

Mevrouw Buissink (griffier): En hierna de heren El Masoudi en Vos van Forum. ... ..

De voorzitter: Kijk, dan gaan we naar Fouad en Vincent. Jongens, van harte welkom.

Mevrouw Buissink (griffier): Hierna de heer Dekker, Sterk Lokaal. En tenslotte mevrouw Fikenscher en de heer Loijenga van Volt.

De voorzitter: Nou, dit is een fleurig geheel met al die bloemen. Heel mooi. Dames en heren als het weer een beetje rustig kan worden, gaan we verder met afscheid nemen. En dat is natuurlijk toch altijd wel een beetje een beetje verdrietig aan de ene kant, maar aan de andere kant, er

zijn ook mooie dingen gebeurd, dus het is fijn om er wel bij stil te staan, vind ik. Dan wil ik graag beginnen met Michel Berends. Is Michel er? Ja zeker, zeker. Ik zie hem. Hoi. Mag ik even een beetje stilte. Michel, vandaag nemen we, en dat is echt niet de eerste keer heb ik begrepen, afscheid van jou als bijzonder commissielid. En zoals je zelf aangaf, nemen we afscheid van het historisch geheugen van de PvdA-fractie, PvdA-fractie. Ja, jullie zitten allemaal te knikken. Het blijkt zo te zijn, want met 8 jaar Statenlidmaatschap en 8 jaar bijzonder commissielid kunnen we dat zeker zeggen. En dat geldt niet alleen maar voor de PvdA-fractie Michel, maar het geldt voor ons allemaal natuurlijk. 16 jaar is een stevige periode als volksvertegenwoordiger. Je liet weten de enige te zijn die vier CvdK'ers heeft meegemaakt hier. Nou, dat is wel een enorme staat van dienst. Ik weet ook niet of er in de zaal meer mensen zijn die dat kunnen zeggen, maar het tekent inderdaad wel dat jij kunt bogen op een lange staat van dienst. En zonder nou alle onderwerpen te willen noemen die jij namens je fractie hebt behandeld in zowel de commissie FCBE als OGB, want dat zijn er heel erg veel, wil ik er één noemen die je speciale aandacht had. Dat waren de gescheperde schaapskuddes. Dat resulteerde uiteindelijk, en dat is wel iets wat navolging verdient door Michel, in een motie die was voorzien van een cartoon. Dat hebben we hier niet alle dagen aan de orde. Hoe mooi kun je het hebben. Dus dat is plezierig. Kortom Michel, je hebt al jou ervaring ingezet voor ons allen namens de Partij van de Arbeid voor gewoon de hele Drentse samenleving. En daarvoor zal niet alleen de fractie van de PvdA je dankbaar zijn, maar dat zij wij allemaal ook. Je gaat je nu inzetten voor het Waterschap Hunze en Aa's, dus ik ga ervan uit dat er nog wel eens paden kruisen, daar ben je de eerste opvolger. Ik zie ernaar uit om elkaar weer tegen te komen. Maar nu gaan we ordentelijk afscheid nemen met een cadeau en een bos bloemen. Wil je naar voren komen? Fijn. Michel Berends dames en heren. [Applaus]. Michel, het is eigenlijk wel leuk als je dit cadeau wil uitpakken, want dan kan iedereen zien wat erin zit, want het is voor alle commissieleden hetzelfde cadeau. Zou je dat willen doen? Fijn. O ja, dat is een beetje moeilijk hè. Speciaal ontworpen. Een sierbord met een Drents schaap. [Applaus]. Daar kun je gewoon koekjes op presenteren of zo iets. Oké, heel goed. En hier nog een prachtige bos biologische bloemen. Alsjeblieft. Mooi. Dank hè. Ria Haan. Is Ria aanwezig? Jazeker, ook fijn. Want op 13 april 2022, dus vorig jaar, hebben we afscheid van jou genomen als Statenlid, omdat je toen toetrad tot de gemeenteraad van Assen Ria. Maar gelukkig voor ons ben je nog wel commissielid gebleven in de commissie FCBE en zo konden we nog even langer van jou kennis en kunde profiteren. Maar nu ga je echt weg, ook als commissielid. En ook bij jou kan ik niet al je kwaliteiten noemen, want dat is een indrukwekkende lijst. Maar je hebt naast je Statenlidmaatschap heel veel gedaan om jongeren specifiek en vrouwen te interesseren voor de politiek. En daarvoor zijn we je enorm erkentelijk, want dat zegt iets over jou, omdat je het heel belangrijk vindt dat iedereen mee moet kunnen doen in het politieke bestuur. Jij wil gewoon heel graag dat mensen mee kunnen doen. En ik heb ook gemerkt Ria, dat als we gasten bij de Staten hadden, je nooit te beroerd was om mensen onder je hoede te nemen. Dus dat is echt fijn. Dus ook voor jou wil ik zeggen: Dank je wel voor al die bijdragen die hier geleverd hebt. En zou jij ook naar voren willen komen voor het cadeau en de bloemen? Helemaal vanuit... Ja, het gaat goed komen. ... .. goed met het werk in de gemeenteraad. Kijk, dit is de schotel, het bord en dit zijn de bloemen. Dank je wel. Ronald van der Meijden. Even kijken. Ja, die zie ik ook zitten. Fijn Ronald. Ik weet dat jij een volksvertegenwoordiger pur sang bent en ik weet ook niet of je echt staat te popelen om afscheid te nemen. Je bent vanaf juli 2019 bijzonder commissielid geweest. Je hebt, en ik vind dat dat ook niet of onvermeld kan blijven, Wim, die we net ook natuurlijk zagen, voor 3 maanden vervangen, Wim Moinat, in het voorjaar van 2020 en dat heb je vol enthousiasme gedaan, zoals je volgens mij alles met grote inzet beetpakt. Jij bent altijd iemand die bereid is om op de barricades te gaan om voor mensen te knokken. En dat kan gaan om bewoners van vakantieparken, of het kan gaan om wel of niet vliegveld Eelde, daar heb je

ook menig woord aan gewijd. Kortom Ronald, jij steekt je mening nooit onder stoelen of banken. Het is mooi dat je op deze manier ook de SP natuurlijk op de kaart hebt kunnen zetten in Drenthe. Ik hoop dat je ergens anders die bevoegenheid ook zult blijven inzetten. Mag ik je vragen om naar voren te komen? Mooi. Dank je wel. Ons cadeau, het is hetzelfde. Mooi. Kijk. [Applaus]. Klaas heb ik ook gezien. Klaas Neutel. Toch? Waar is die? Ja, ik zie hem heel goed. Want ook van Klaas nemen we vandaag afscheid als bijzonder commissielid. In 2019 ben je dat geworden. Ja, je was liever Statenlid geworden, maar ja, zo gaat dat soms in de politiek. Je bleef dus heel erg betrokken bij de CDA-fractie en dat deed je toen je fractie jou een klein jaar na de verkiezingen vroeg om commissielid te worden. Jouw betrokkenheid is in de afgelopen toch wel ruim 3 jaar ook weer gebleken. Want als het bijvoorbeeld gaat om alles wat met ICT te maken heeft hier in onze provincie, dan kunnen we altijd naar jou kijken Klaas. Je bent daarin een crack en je hebt echt ook laten zien hoe je tegen dat soort zaken aankijkt. Jij wil bijdragen aan veranderingen in de maatschappij die echt als verbetering uitwerken. Duurzaamheid vind je daarbij ook echt een belangrijk punt van aandacht. Want dat aloude rentmeesterschap, waar het CDA natuurlijk altijd op... ja, ik zie de fractievoorzitter ook al knikken, op aandringt, staat bij jou ook hoog in het vaandel. Jij vindt het heel belangrijk om dat CDA-geluid te laten horen. En Klaas, dat kan ook buiten deze Statenzaal, dus ik ga ervan uit dat je daar opgewekt mee doorgaat. Kortom, want je doet het ook op Twitter heb ik gezien, helemaal goed, dus samengevat: Klaas, je bent en blijft een betrokken inwoner van Nijeveen en ik denk dat de paden nog wel eens zullen kruisen. Zou je ook naar voren willen komen? Fijn. [Applaus]. Dank je wel. Ook voor jou het cadeau en de bloemen. Bedankt. Oké, dag. Mevrouw Uildriks, Suzanne. Heb ik die gezien? Daar is ze. Nou ja, zie ik haar? Ja inderdaad. Want namens D66 is Suzanne Uildriks commissielid geweest in de Statencommissie FCBE. Dat heb je met verve gedaan, Suzanne. Jij wilde, zo heb ik begrepen, na lange tijd in het onderwijs gewerkt te hebben je blikveld verruimen. Dat heb je hier ook gedaan, want je bent aan de slag gegaan vanuit een, dat staat hier op papier dus dan is het ook zo, een optimistische kijk op de wereld, om zo een bijdrage te leveren aan het wonen, werken en leven in Drenthe en om onze provincie nog een beetje mooier te maken. Dus dat is heel fijn. Die woorden zijn ook vanuit de fractie aan jou meegegeven en ja, die herkennen we natuurlijk met zijn allen enorm. Gelukkig blijven we je wel zien in de Statenzaal, omdat je fractiemedewerker bent geworden voor D66. Dus dat vind ik prachtig. Maar nu willen we je in ieder geval bedanken voor je inzet in de commissie. En als jij naar voren wil komen, dan kan ik ook jou het cadeau en de bloemen overhandigen. [Applaus]. Fijn, dank je wel en we komen elkaar dus weer tegen. Hier is het cadeau. Dan kom ik bij Ruud Wiersema. Even... Ja, daar is hij. Helemaal goed. Namens Sterk Lokaal Drenthe, Ruud is bijzonder commissielid geweest in de Statencommissie OGB. De politiek was niet nieuw voor jou Ruud, want je had al veel ervaring met de fractie van PLOP in Assen. En met al die ervaring heb je voor Sterk Lokaal Drenthe heb ik begrepen, veel betekend. Of het nou ging om transferium De Punt, over het Regionaal Waterprogramma Drenthe, of de deelname aan het Programma Duurzame Bollenteelt in Drenthe, jij leverde je bijdrage en dat deed je uiterst bekwaam en serieus. Ook in coronatijd, dat staat hier specifiek bij Ruud, achter het schermje, want ja, daar waren we natuurlijk ook allemaal mee behept. Chapeau daarvoor Ruud, want voor iedereen was digitaal vergaderen een bijzondere ervaring, maar bij jou is dat echt wel even een ding heb ik begrepen. Ik heb daarover geen contact gehad met Alfred Schoemaker, maar ik denk dat hij jouw ervaring wel gaat missen. Dus ik hoop dat je een beetje langs zij blijft. Ruud, bedankt voor alle inzet en zou jij ook deze kant op willen komen? Mooi. [Applaus]. ... .. De bloemen. Tot slot, last but zeker not least, Bouchra Zouine. Ja, daar is ze, van D66, want vandaag nemen we ook afscheid van jou als commissielid. Jij zat namens D66 in de commissie Omgevingsbeleid en die commissie was je echt op het lijf geschreven, heb ik begrepen. Want jij kwam binnen met levenservaring vanuit zowel de stad als vanuit het platteland, dus dat is altijd mooi bij Omgevingsbeleid. Je koos ervoor om die ervaring in het politieke

werk mee te nemen. Dus dat is heel erg mooi. Je hebt de levensovertuiging die gaat over respect voor mens en omgeving en je wilt ook altijd het debat op de inhoud voeren. Nou, dat is heel mooi Bouchra. Dank je wel daarvoor. Je was, heb ik uit betrouwbare bron vernomen, ook echt een hele waardevolle aanvulling met een hele goede eigen bijdrage in de fractie van D66. De fractievoorzitter heeft me daar wel het een en ander over verteld. Prachtig. Mag ik ook jou het cadeau overhandigen en de bloemen Bouchra? [Applaus]. Dank je wel. Het cadeau en de bloemen. Mooi. [Applaus]. En dan gaan we nu iets heel anders doen. Dank jullie wel voor het uitzwaaien van alle commissieleden en het inhuldigen zou ik bijna willen zeggen, van alle nieuwe mensen in onze Staten en ook de commissieleden die allemaal zijn aangehaakt. Fijn hoor.

J. Lijst met hamerstukken

De voorzitter. Dan kom ik bij agendapunt J en dat is de Lijst met hamerstukken en die stel ik hierbij aan de orde.

J-1 Benoeming accountant provincie Drenthe 2023-2027, voorstel van de begeleidingscommissie accountant van 8 februari 2023, kenmerk 6/SG/2023001222, Statenstuk 2023-112

De voorzitter. Dan begin ik bij J-1, De benoeming accountant provincie Drenthe 2023-2027, voorstel van de begeleidingscommissie accountant van 8 februari 2023, Statenstuk 2023-112. Kan iedereen met dit voorstel instemmen? Aldus besloten.

J-2 Benoemingen en vertegenwoordigingen Provinciale Staten; voorstel van het presidium van Provinciale Staten van 10 mei 2023, kenmerk 19/SG/202301519, Statenstuk 2023-109

De voorzitter. Dan J-2, Benoemingen en vertegenwoordigingen Provinciale Staten. Voorstel van het presidium van Provinciale Staten van 10 mei 2023. Op Statenstuk 2023-109 en dan ga ik even al die benoemingen echt voorlezen, zodat ook helder is wie wat gaat doen namens ons allen. Want in dit Statenstuk worden de volgende benoemingen voorgesteld: de heer J. Puper (PvdA) wordt voorzitter van de Statencommissie. En dat geldt ook voor mevrouw A. Udinga (VVD) en de heer H.L. Smeenge (BBB), want die worden vicevoorzitters van de Statencommissie. Dus de heer Puper wordt voorzitter en mevrouw Udinga en de heer Smeenge vicevoorzitters. Dan de heer N.A. Uppelschoten (PVV), mevrouw H. Koning-Jager (BBB), mevrouw S. Hilgenga (CDA) die net is aangetreden, de heer H. Loof (PvdA) en mevrouw R.R.M. Zuiker (PvdD) worden leden van de werkgeverscommissie en de heer Uppelschoten wordt daarvan de voorzitter. Oké. En dan is het ook te doen gebruikelijk dat de heer Uppelschoten als voorzitter de vertegenwoordiger namens de provincie Drenthe wordt in de algemene vergadering van het IPO. En de tweede vertegenwoordiger in het voorstel van het IPO is dan de heer Smeenge. Nee sorry, dit is de heer Schuinder denk ik. Ja, de heer H.G.J. Schuinder (BBB). Ik kijk even naar de heer Schuinder, hij zit vrolijk te knikken, dus die wordt onze vertegenwoordiger bij het IPO samen met de heer Uppelschoten. Een mooi duo. Heren veel succes. Dan mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie), mevrouw S. Hilgenga (CDA) en de heer A. Vorenkamp (PVV) worden benoemd tot leden van de Begeleidingscommissie Accountant en de vicevoorzitter van de Statencommissie, de heer H.L. Smeenge (BBB), is daarmee qualitate qua de voorzitter van deze commissie. Ja, die zie ik ook knikken. Fijn. Dan mevrouw G.J. Dijkers (SP), mevrouw A.A. Jongman (BBB) en mevrouw S. Peeks (PvdD) worden benoemd tot leden van de Raad van Advies Noordelijke Rekenkamer. Dat is ook

het geval. Dan voor het Statenberaad noordelijke samenwerking zijn de leden de heer B. van Dekken (CDA) en mevrouw C.E. Niessink (Forum voor Democratie) voorgedragen. Die worden ook ondersteund. En als laatste, voor de Klankbordgroep Raads- en Statenleden Regio Zwolle is de heer C.S. van den Berg (BBB Drenthe) voorgedragen. Ja? Even kijken. Iemand steekt zijn hand op.

De heer Jansen: Voorzitter, volgens mij vergeet u één bij het volgende punt.

De voorzitter: Wie vergeet ik bij het Statenberaad dan?

De heer Jansen: Mij.

De voorzitter: U? Mijnheer Jansen, oké. U staat niet op mijn lijstje, maar dan gaan we u ter plekke nu toevoegen, want daar kan er nog best een bij. Dat is heel fijn. Is iedereen alert? De heer M. Jansen (BBB) gaat ook meedoen bij het Statenberaad noordelijke samenwerking. Dus we hebben de heer B. van Dekken (CDA), mevrouw C.E. Niessink (FvD) en de heer M. Jansen (BBB). Helemaal goed. En tot slot inderdaad de Klankbordgroep Raads- en Statenleden Regio Zwolle. Daar is de heer C.S. van den Berg (BBB) benoemd. Ja? Mooi. Kunnen wij met deze benoemingen instemmen? Dat is het geval. Dan wens ik alle Statenleden succes in hun nieuwe functies namens onze Staten.

J-3 Verhoging krediet voor verduurzaming, (brand)veiligheid, beveiliging, toegankelijkheid en collectie-inpassing van het provinciaal vastgoed Drents Museum; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 21 maart 2023, kenmerk 5.1/2023000276, Statenstuk 2023-102

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt J-3. Dat is de Verhoging van het krediet voor verduurzaming (brand)veiligheid, beveiliging, toegankelijkheid en collectie-inpassing van provinciaal vastgoed Drents Museum, voorstel van het college van GS van 21 maart 2023, Statenstuk 2023-102. Kan iedereen met dit voorstel instemmen? Dat is... Mevrouw Niessink.

Mevrouw Niessink: Ja voorzitter, ik word geacht tegengestemd te hebben.

De voorzitter: Mevrouw Niessink wordt geacht tegengestemd te hebben. Verder is iedereen voor. Aldus besloten.

J-4 Organisatieontwikkeling; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 25 april 2023, kenmerk 17/5.8/2023000629, Statenstuk 2023-113

De voorzitter: Dan Statenstuk... Sorry agendapunt J-4. De Organisatieontwikkeling. Voorstel van het college van GS van 25 april 2023, Statenstuk 2023-113. Kan iedereen met dit voorstel instemmen? Mevrouw Niessink ga uw gang.

Mevrouw Niessink: Ik word geacht tegengestemd te hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Goed voorbeeld doet volgen. Ik word ook geacht tegengestemd te hebben bij de Organisatieontwikkeling.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Uppelschoten. De heer Omlo.

De heer Omlo: Daar sluiten wij ons bij aan.

De voorzitter: Dan kunnen we constateren dat de fracties van Forum voor Democratie, PVV en JA21 geacht worden tegengestemd te hebben bij dit Statenstuk 2023-113, dus dat geldt dan voor de Organisatieontwikkeling en verder is het aanvaard.

J-5 1e Actualisatie 2023 (2e en 3e wijziging van de Begroting 2023); voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 25 april 2023, kenmerk 17/5.2/2023000613, Statenstuk 2023-111

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt J-5. De 1e Actualisatie 2023 (2e en 3e wijziging van de Begroting 2023), voorstel van het college van GS van 25 april 2023. Kan iedereen met dit voorstel instemmen? Dat is het geval. Dan hebben we aldus besloten. Dan stel ik voor om nu te gaan schorsen tot 13.00 uur, want dan kunt u iedereen uitzwaaien en inluiden en even samen wat eten. Dan gaan we om een 13.00 uur verder met de Jaarstukken 2022. Eet smakelijk allemaal.

K. Bespreekstuk

K-1 Jaarstukken 2022, Statenstuk 2023-105 (1^e termijn)

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering en ik hoop dat u allen uw zetel weer heeft kunnen in nemen. Dat is het geval. Even kijken, want dan gaan we nu hebben over de jaarstukken 2022 voorstel van het college van GS van 18 april jongstleden status stuk 105, en ik begin. Ik kijk even naar de sprekerslijst bij de heer Pormes, want die gaat amendementen indienen als ik goed geïnformeerd ben, dus die kan naar het spreekgestoelte te komen. De heer Pormes. We hanteren een spreektijd van drie minuten. Daarin wordt u ook geacht uw amendementen en moties in te dienen, in die spreektijd. Ga uw gang.

De heer Pormes: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ja, dank u wel. Ik had niet zo snel verwacht dat ik moest komen, maar goed. We hebben inderdaad op de jaarstukken twee amendementen: een ander amendement dat wordt door de BBB gedaan, met betrekking tot de drukkerij in Emmen, het Drukkerijmuseum.

De voorzitter: Meppel.

De heer Pormes: Ja, u brengt mij helemaal in de war. Maar goed, ons amendement heeft te maken met landschapselementen. Uit Trouw enquête 'De Staat van de Boer' kwam naar voren dat 85% van de duizenden ondervraagde boeren graag wil verduurzamen, en in onze wet- en regelgeving gaat het of over landbouw of natuur, en iets daartussen lijkt nog niet te bestaan. Sinds de Tweede Wereldoorlog, mevrouw de voorzitter, hebben we 400.000 km aan landschapselementen zien verdwijnen en eigenlijk is dat allemaal nodig als buffer tussen stad en platteland, of tussen landbouw enerzijds en de natuur anderzijds. En ons amendement met betrekking tot de

landschapselementen, is natuurlijk erg van belang, omdat het goed is voor het landschap, voor de biodiversiteit, maar ook voor de boeren, omdat als het gaat gebeuren, dan betekent dat op vrijwillige basis een extra verdienmodel en ook niet onbelangrijk, het voorkomt uitwaaiering van stikstof. Vandaar het amendement. Ik zal dat zo aan u geven. Even kijken, waar heb ik dat? Het is natuurlijk een groot bedrag, € 2,5 miljoen, en wij menen dat te moeten rechtvaardigen, omdat het ook in het Landbouwakkoord aan de orde komt. Dus... En daar wordt ook geld voor gereserveerd, zeker meer dan wat wij hier stellen, dus je zou ook kunnen beschouwen als een soort voorfinanciering, omdat je dat achteraf met elkaar kunt schrappen.

De voorzitter: Het amendement over landschapselementen is ingediend en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer Pormes: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Een andere amendement betreft demen-ten...

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter?

De heer Pormes: Jonger dan 65.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Even een punt van orde. Het amendement is volgens mij niet van tevoren rondgestuurd en ik heb hem u ook niet horen voorlezen. Ik heb dus eigenlijk geen idee waar dit over gaat.

De voorzitter: De heer Pormes, u heeft het amendement niet rondgedeeld van tevoren?

De heer Pormes: Mevrouw Van den Berg heeft helemaal gelijk, en dat gebeurt de laatste tijd vaker want het is nogal chaotisch, maar we zullen het doorsturen, toch?

De voorzitter: Laten we het als volgt doen: als u... U heeft net iets verteld over dit onderwerp.

De heer Pormes: Ik zal heel kort even een toelichting geven.

De voorzitter: Even de strekking, en dan gaan we het rondsturen en dan kan in tweede termijn daarop gereageerd worden.

De heer Pormes: Het betreft een bedrag van € 2,5 miljoen, om dat niet naar bij de financiële reserve te voegen, maar toe te kennen voor de beoogde doelstelling herstel en beheer, landschapselementen, denk aan herbeplanting, groot onderhoud bestaan en verdwenen beplantingen. De resultaten en de effecten van de provinciale doelen worden hier ook mee bereikt: herstel leefomgeving van bedreigde en zeldzame algemene soorten in Drenthe, toename van de biodiversiteit, de landschapselementen zijn in staat stikstof in te vangen, waardoor het verder niet verspreid wordt. Belangrijk is natuurlijk dat je daarmee ook betrokkenheid van boeren kunt krijgen, omdat ze hiervoor ook betaald worden. Het is niet de bedoeling om de grond, de smalle stroken, te kopen, maar dat is allemaal in het bezit van de boeren zelf. Het enige wat wij vragen is om die natuurelementen in te brengen, zodat ze daar over het beheer kunnen voeren en als we een goed contract met ze afsluiten, dan is dat een belangrijk element in dit amendement. Het wordt mede-ingediend door mijn collega's van Volt, Partij voor de Dieren en D66. Het

tweede amendement betreft dementen onder de 65. Dat heb ik ook al aangekondigd tijdens de commissievergadering. Ik was nog aan het zoeken, ik kon het niet vinden, maar dat krijgt u zo meteen in tweede termijn. Het komt ook formeel...

De voorzitter: Even voor de goede orde weer, want het gaat een beetje rommelig. Mag ik dat zo bij elkaar pakken? Kijk, u heeft nog een amendement. Als ik goed geïnformeerd ben, dan gaat het over dementie onder mensen die nog niet zo oud zijn.

De heer Pormes: Klopt.

De voorzitter: Ik stel voor..... en heeft u dat amendement wel rondgestuurd vanuit GroenLinks? Ik kijk even... Ook niet.

De heer Pormes: Ik dacht het wel, maar dat weet ik niet zeker. Ik kijk even naar mevrouw Van den Berg.

De voorzitter: Doe mij een groot plezier, als u die tekst ergens heeft van het amendement... En nou even voor het echie, dames en heren, want zo kunnen we dat denk ik niet helemaal netjes doen. Ik wil graag het amendement hier hebben... Ja want dan kan die deel uitmaken van de beraadslaging, ...

De heer Pormes: Absoluut.

De voorzitter: dan wordt hij rondgestuurd en dan kunt u erover nadenken, gewoon gaande de beraadslaging en in tweede termijn erop reageren, dan het college van GS er ook op reageren.

De heer Pormes: Maar mevrouw de voorzitter, Het is goed om erbij te vertellen dat wij dat pas indienen nadat wij antwoord hebben gekregen van het college, omdat er nog een aantal vragen zijn die voor ons nog onduidelijk zijn. Ik weet niet of ik die nu mag stellen aan het college, met betrekking tot het amendement, of moet ik wachten tot mijn...?

De voorzitter: Nou, kijk u. U spreekt nu een beetje in raadsels. U heeft dus blijkbaar vragen aan het college, die heeft u nog niet gesteld, maar verwacht wel antwoord van het college. Dat kan niet, dus het lijkt me handig dat u heel kort nu uw vragen stelt, want u bent over uw spreektijd heen, dus wilt u heel staccato..? Ja.

De heer Pormes: Ja, dank u wel. Kijk het is van belang dat wij een amendement indienen dat kan rekenen op ondersteuning, maar dat is mede afhankelijk van of er enig perspectief is als we dat indienen. En het voornemen heeft te maken met dementie op jonge leeftijd en vragen die we hebben. Wij onderkennen het belang van het programma. We zijn ook blij dat ze bereid zijn om het aantal patiënten te verdubbelen, maar kan het college ons inzicht bieden in de kans op structureel of langlopende financiering, niet zozeer door de provincie, maar, bijvoorbeeld, hoe schat het college de kans op co-financiering in door zorgkantoren, lagere overheden en mogelijk vanuit het ministerie? En maakt zo een project ook kans op enige landelijke inbedding?

De voorzitter: Heldere vragen. Dank u wel, heer Pormes. Dan gaan we over naar de heer Schütte namens de fractie van de BBB, want als ik goed geïnformeerd ben, wil die ook het een en ander indienen. Even kijken. Ja. Even kijken, hoor. De heer Veltrop, ja?

De heer Veltrop: Klopt. Het blijft een beetje rommelig, zoals net ook al, maar ik zou graag van Drukkerijmuseum Meppel het amendement indienen.

De voorzitter: Ja, maar het is goed gebruik dat we één woordvoerder per fractie hebben. Mag ik vragen wie nou de woordvoerder van de BBB-fractie is op dit punt? Dus bij de jaarstukken, wie is de woordvoerder van de BBB-fractie? De heer Schütte?

De heer Schütte: Over alle overige punten van de jaarstukken ben ik de woordvoerder.

De voorzitter: Nou, we doen het voor deze keer als volgt, want ik snap dat al het begin moeilijk is. De heer Schütte gaat nu, als hij wil, achter het spreekgestoelte staan en begint met zijn bijdrage en dan kan de heer Veltrop aan het eind het amendement indienen. Maar, er is drie minuten voor u samen, dus de heer Schütte moet het dan wel een beetje inkorten, zodat er toch een beetje tijd voor de heer Veltrop overblijft, en de volgende keer graag één woordvoerder per fractie. De heer Schütte, ga uw gang.

De heer Schütte: Dan heb ik nu niks.

De voorzitter: U heeft nu niks?

De heer Schütte: Nee

De voorzitter: Dan ga ik aan de heer Veltrop vragen om zijn amendement in te dienen. En dan blijft de heer Schütte woordvoerder, want dan kan hij misschien in tweede termijn nog iets toevoegen. Prima, oké. De heer Veltrop, aan u het woord. Dank u wel.

De heer Veltrop: Geachte voorzitter, beste leden, wij van BBB en GroenLinks willen het volgende amendement indienen over het Drukkerijmuseum. Het Drukkerijmuseum is van historische waarde met een regionale uitstraling. Vanuit het hele land komen er drukkers om zich in Meppel te vestigen. In 1695 vestigde zich hier Jan Lensinck uit Amsterdam, de eerste drukker in Drenthe. Vier generaties traden op als landschapsdrukker. Hun producten zijn nog steeds overal in Drenthe te vinden. In navolging van de familie Lensinck hebben vele anderen zich in Drenthe beziggehouden met het grafische vak. Momenteel zijn er circa 60 grafische bedrijven actief, waarvan 18 in Meppel. Het Drukkerijmuseum in Meppel, inmiddels uitgegroeid tot een begrip in heel Nederland, is gevestigd in een monumentaal pakhuis in het fraaie centrum van Meppel. Het museum heeft een brede opzet: Het begint bij de eerste vorm van communicatie, tekens van de oermensen, en het laat de ontwikkeling van het schrift zien tot het machinezetten in de jaren '50. Alles wat door de eeuwen van belang is geweest voor de nobele drukkunst is te vinden in het museum. Het museum wordt vakkundig geleid door vrijwilligers, vooral oud grafici. Zij demonstreren dagelijks het hand- en machinezetten, drukken, papier scheppen en boekbinden. Regelmatig worden ook de steen druktechnieken gedemonstreerd. Het Drukkerijmuseum ontvangt van de gemeente Meppel een jaarlijkse subsidie. Dit is evenwel niet voldoende om sluiting te voorkomen. Met een bijdrage voor een jaar van de provincie ontstaat er ruimte en tijd voor het museum om samenwerkingsverbanden aan te gaan met gelijkgestemde voorzieningen en te werken aan een solide financiering. Uiteindelijk is het aan het nieuwe college om te bezien op welke wijze de financiering voortgang kan krijgen. Namens BBB en namens GroenLinks... en dan heb ik ook... moet ik ook het besluit nog even, hoe wij willen financieren?

De voorzitter: Zeker, even het vertellen hoe u het wilt dekken.

De heer Veltrop: Helemaal goed, dank u wel. Nou ja, de huidige tekst is: Provinciale Staten van Drenthe, gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 18 april 2023, kenmerk 16/5.4/2023000543, inzake ontwerpbesluit 2023-105-1. BESLUITEN: de tekst van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen: Deelbesluit 5, een bijdrage van € 630.000 als volgt te bestemmen: € 130.000 voor het project Veenhuizen, werelderfgoed in transitie en € 500.000 voor de voortzetting van het organisatie-ontwikkeltraject in 2023. Te laten vervallen en dit te vervangen door: onder 5 toevoegen: een bedrag van € 665.000 als volgt te bestemmen: € 130.000 voor het project Veenhuizen, werelderfgoed in de transitie en € 500.000 voor de voortzetting van het organisatie-ontwikkeltraject in 2023 en € 35.000 voor de voortzetting van een jaar van Drukkerijmuseum in de gemeente Meppel; het saldo van de toevoeging aan de Financieringsreserve met € 35.000 te verminderen en het besluit onder 6 als zodanig te wijzigen.

De voorzitter: Dank u wel, heer Veltrop, en u heeft het amendement ingediend, mede namens GroenLinks, en maakt deel uit van de beraadslaging. Dank u.

De heer Veltrop: Dank u wel.

De voorzitter: En dit was de bijdrage van de BBB. Dan gaan we nu naar de bijdrage van de zijde van D66, want ik heb begrepen dat D66 ook moties of amendementen wil indienen, dus die gaat als derde. Het woord is aan mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, voor de duidelijkheid, wij zijn mede-indiener. Wij komen niet met een eigen amendement, dus ik weet niet of mijn spreektijd dan echt ingaat.

De voorzitter: Ga uw gang.

Mevrouw Kleine Deters: Goed, dank u wel. De financiële, maar ook de inhoudelijke verantwoording van 2022. De financiële afwijking van de begroting van 6% is te veel, maar wij maken ons minder zorgen over de financiële afwijkingen dan over de inhoudelijke afweging. Met name over de afwijkingen in de hoofdstukken waar we als provincie juist de grote opgave hebben: de uitvoering van de Natuurbeschermingswet, gebiedsgericht, aanpak stikstof, grondwaterbeschermingsbeleid. Uit recent ontvangen natuurdoelen analyses blijkt opnieuw dat het slecht gesteld is met de natuur, en juist op die programma's zijn inhoudelijke doelen niet bereikt en we houden geld over. D66 heeft de afgelopen vier jaar met regelmaat gepleit voor versnellen. Er was voldoende geld. Dat blijkt ook nu weer. D66 heeft diverse keren gevraagd om als provincie alvast stikstofrechten op te kopen en daarmee een begin te maken met het helpen van de PAS-melders in onze provincie. Helaas, geen enkele actie om de Drentse PAS-melders daadwerkelijk te helpen. Vermilion kocht in Drenthe stikstofrechten voor de gaswinning, gemeente Hoogeveen kocht in Drenthe stikstofrechten voor de mogelijke bouw van de yoghurtfabriek, de provincie kocht in Drenthe stikstofrechten om één agrariër in Overijssel te helpen. D66 begrijpt niet dat GS blijft zeggen dat ze kaders en geld van de Rijksoverheid willen, in plaats van een proactief beleid te voeren om de terechte PAS-melders daadwerkelijk te helpen. De verkiezingen zijn inmiddels ruim twee maanden geleden en wat is er voor actie ondernomen in deze dossiers? De beoogde coalitiepartijen die voor de verkiezingen van mening waren dat er zo snel mogelijk echt iets moest gebeuren, lijken alleen met elkaar te praten. In het Dagblad van het Noorden, afgelopen vrijdag 26 mei, las ik dat de fractievoorzitter van BBB gezegd zou hebben dat ze in de gesprekken nog niet aan de lastige dossiers is zijn toegekomen.

De voorzitter. De heer Schoenmaker heeft een vraag aan mevrouw Kleine Deters. De heer Schoenmaker.

De heer Schoenmaker. Dank u wel, voorzitter. Ja, eigenlijk een verhelderende vraag. Op zich een heel helder verhaal, dat u vindt dat de provincie rechten moet kopen om PAS-melders te helpen. Wij vinden ook dat je PAS-melders moet helpen, maar is dat niet een hele rare uitspraak om de provincie eigenlijk op te dragen iets te doen, u noemt zelf de yoghurtfabriek, waarvan je later niet eens zeker weet of je dat mag en kunt gebruiken. Is dat niet een hele rare manier om met geld om te gaan, nu u al weet dat extern salderen, bijvoorbeeld, niet meer mag? Want die yoghurtfabriek staat op losse schroeven, want die extra inkoop van stikstofrechten mag blijkbaar helemaal niet. Is D66 van mening dat je dus dingen moet gaan doen waarvan de uitkomst niet weet, maar wat wel heel veel geld kost?

De voorzitter. Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters. De yoghurtfabriek en de gemeente Hoogeveen heb ik geen verantwoordelijkheid of medeverantwoordelijkheid over, dus hoe die afweging, en dat heb ik alleen naar de pers vernomen, dat de provincie ermee bekend zou zijn en instemmen, dat noem ik niet, omdat ik er niet bij was en het dus niet weet. Of dat hadden we wel in de pers gehoord. D66 kiest niet voor dat derden het opkopen, wij roepen iedere keer de provincie Drenthe op daar waar het bekend is, daar waar agrarisch aangegeven te willen stoppen. We hebben een aantal gesproken die zeggen: wij hebben aangeboden aan de provincie, je mag onze stikstofrechten en als dat, ik noem het terechte PAS-melders en dat heb ik eerder aangegeven namens D66, als bekend is dat het een terechte PAS-melder is die gecompenseerd kan worden, waarom zouden we het niet opkopen? Dat risico zou D66 willen lopen en wij zijn er zelfs van overtuigd dat het ook financieel nog gecompenseerd wordt, ook al zou dat misschien achteraf zijn door het Rijk. Maar mocht dat een risico zijn, dan mag dat wat ons betreft ten laste van de financiën van de provincie Drenthe.

De voorzitter. De heer Schoenmaker nog in tweede instantie.

De heer Schoenmaker. Ja, ik sluit eigenlijk af met een conclusie dan dat ik bijzonder vind, want ook PAS-melders op die manier compenseren is ongeoorloofde overheidssteun, dus dat kan helemaal niet. Wat u eigenlijk doet, is de provincie vragen en nogmaals, dat bevestigt u ongetwijfeld, geld uit te geven voor zaken die in de toekomst wellicht niet meer mogen, want dat vind ik wel een hele bijzondere bewoording van datgene wat u zojuist zegt. U zegt: koop maar op, want later kunt u het gebruiken. Maar inmiddels is de tijd zo ver dat je dit niet meer kunt gebruiken, want het extern salderen mag niet meer. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter. Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters. De heer Schoenmaker heeft een andere interpretatie gegeven dan wat ik aangeef. Uw denkrichting is een andere. Het is niet in de toekomst, het is op korte termijn. We hebben de gedeputeerde, helaas nu niet aanwezig, ook horen zeggen waarom de provincie Drenthe de stikstofrechten bijvoorbeeld aan Overijssel verkocht heeft, de provincie Overijssel compenseert ons dan weer. Dan denk ik: waarom zou het daar wel kunnen en mogen en doen we het niet zelf? Bijna partijbreed wordt aangegeven dat we ons moeten gaan inzetten om deze mensen te helpen. Dan zegt D66: laten we niet wachten tot het Rijk, of dit kader, of dat lijntje. We gaan het gesprek aan, we melden dat het kan en zo kunnen best heel veel zaken wel

uitgevoerd worden. Wij willen constructief naar oplossingen zoeken met alle partijen, en in onze overtuiging is het op die manier mogelijk. Dan hoeft dat niet extern salderen te zijn, want daar koppelt u het aan als het gaat om de yoghurtfabriek, maar dat is een andere orde.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters vervolgt haar betoog.

Mevrouw Kleine Deters: Goed. Dank u wel, voorzitter. D66 constateert helaas dat er dus nog niets gebeurd is in de lastige dossiers in de formatiegesprekken. Geen stappen om de problemen werkelijk aan te pakken en op te lossen. En dat was de reden, voorzitter, dat wij samen met GroenLinks en Partij voor de Dieren nagedacht hebben over wel oplossingen, om wel een bijdrage te leveren. Wij komen daarom met het gezamenlijke amendement, die de heer Pormes voorgelezen heeft, om wel een stap te zetten en te kiezen voor vooruitgang. Daarmee denken wij een bijdrage te leveren aan oplossingen om de natuur te herstellen, in combinatie agrariër en natuurherstel en dat dat onder beheer is van het 'gedeel', zodat onze provincie niet op slot hoeft te gaan, want dat is de insteek, voorzitter. Het geld is beschikbaar, voldoende over van 2022, en wat D66 betreft, een amendement waar Drenthe mooier en beter van wordt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kleine Deters. Ik geef het woord aan de heer Loof van de Partij van de Arbeid.

De heer Loof: Dank u, voorzitter. Voorzitter, Drenthe is zo mooi, het is onbeschrijflijk schoon. Deze zin uit het voorwoord van het jaarverslag 2022 inspireren mij tot het opstellen van een bijdrage waarin ik niet alleen terugblik op het afgelopen jaar, maar op de afgelopen vier jaar. Een periode waarin we als PS aan het coalitieakkoord hebben gewerkt met de achteraf zeer goed gekozen titel 'mooi voor elkaar!'. Ik doe dit, voorzitter, mede namens de VVD, CDA, GroenLinks en de ChristenUnie. Voorzitter, op 29 mei 2019, vier jaar en één dag geleden, gebeurden er twee belangrijke zaken. Het eerste wat ik wil noemen is dat op die dag, in deze zaal, het coalitieakkoord 'mooi voor elkaar!' werd gepresenteerd en een nieuw college werd geïnstalleerd. En die vijf coalitiepartijen schreven in het voorwoord: 'Denkend aan Drenthe zien wij een provincie waar de mensen centraal staan.' Alweer zo een poëtische inslag. Cultureel gesproken zat het wel goed met dit college. Als we verder lezen, staat er: 'Het verbinden van alle geluiden uit het veelkleurige palet dat de Drentse samenleving is, vormt voor ons - de coalitiepartijen - de basis voor het werk dat wij gaan doen. Dat doen we niet alleen, maar samen met de Drenten. Voor elkaar en met elkaar.' Het voorwoord eindigde met een oproep: 'Wij nodigen iedereen van harte uit om mee te doen en invulling gegeven aan deze mooie provincie.' Voorzitter, we hebben het gevoel dat deze passage zomaar weer eens in het nieuwe coalitieakkoord zou kunnen komen te staan. En nu, exact vier jaar later, schrijft het binnenkort mogelijk vertrekkende college: 'Drenthe is zo mooi, het is onbeschrijflijk schoon, dat hebben we dan toch maar mooi voor elkaar weten te boksen.' Daar ga ik zo meteen verder nog even op in, voorzitter, want er gebeurde nog iets op 29 mei 2019, en ik citeer uit een persbericht van de Raad van State het volgende: 'Het Programma Aanpak Stikstof, beter bekend als PAS, mag niet als basis voor toestemming voor activiteiten worden gebruikt. Dat blijkt uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van vandaag. Tegen de uitspraak is geen hoger beroep mogelijk.', was getekend 29 mei 2019 en daar sta je dan als nieuwe coalitie. Amper droog achter de oren. Met je uitnodiging aan alle Drenten om mee te doen, mee te werken en mee te denken aan een mooi Drenthe. De stikstofcrisis, waarvan sommigen nog steeds denken dat die helemaal niet bestaat, was geboren op dezelfde dag als het college. Ga er maar aanstaan. Enkele maanden later al stonden de eerste demonstrerende boeren voor de eerste keer op de stoep van dit provinciehuis,

en zoals gebruikelijk in Drenthe werden ze ontvangen met koffie en koek. Het was niet de laatste keer dat ze langskwamen. Vorig jaar juli nog was hier een groep aanwezig onder de ook alweer poëtische titel: 'Geen trekkers maar lekkers' en daar hebben we er zeker van genoten met elkaar. Voorzitter, het is aan de ene kant de kracht van onze provincie: we nemen het koffie en koek, voeren een goed gesprek en we lossen het samen op. Aan de andere kant is het misschien wel de zwakte van onze provincie. We zijn zo bescheiden dat het Den Haag en Brussel nauwelijks opvalt dat hier, in het noorden, een actieve provincie bestaat die Drenthe heet. Er moet een rapport met een sterke titel 'Elke regio telt' aan te pas komen om iedereen even wakker te schudden. De uitslag van de laatste Statenverkiezingen heeft het laatste zetje gegeven, zo lijkt het. We moeten het allemaal nog gaan zien, maar er rust een zwaar verantwoordelijkheid op de schouders van de BBB. Zoveel is wel duidelijk, maar is die uitslagen nu een afrekening geweest van het nu nog zittende college en het coalitieakkoord 'mooi voor elkaar!' en namens de vijf partijen die dit hebben opgesteld, durven we te stellen dat het niet het geval is. Want naast de stikstofcrisis krijgen we er nog een paar andere fraaie kwesties erbij, denk aan de coronapandemie en de vreselijke oorlog in Oekraïne. Beide hebben wij zwaar gevoeld in onze provincie. Dat voelen we nog steeds, door de weerslag op de Volksgezondheid, de economie, op energiarisicovolle en groeiende tegenstellingen, en polarisatie in meningen en opvattingen. Wat gebeurde er ondertussen in Den Haag? Na de verkiezingen in 2019 formeerde men negen maanden lang om aan een nieuw kabinet toe te komen en na een zware bevalling kwamen dezelfde partijen er uit de hoge hoed die een jaar eerder waren opgestapt vanwege de toeslagenaffaire. En ondertussen waren er problemen op het gebied van stikstof en natuur, woningtekorten, klimaatverandering en klimaatadaptatie en ga zo maar door, niet aangepakt. En dan kun je tien Drentse coalitieakkoorden met de titel 'mooi voor elkaar!' opstellen, maar het helpt allemaal niet. Wat heeft mooi voor elkaar dan wel gebracht? In nauw overleg met PS is onder meer een nieuwe investeringsagenda opgesteld, waarmee al tal van provinciale vraagstukken van een financiële impuls konden worden voorzien. Er zijn meters gemaakt met de woonagenda, met de sociale agenda, samen met betrokken organisaties en gemeenten en wij krijgen terug dat die provinciale inzet op deze gebieden zeer wordt gewaardeerd. Het is niet meer de provincie die van bovenaf stuurt en bepaalt, maar er is gewerkt aan horizontale samenwerking, zeker met gemeenten. Vier jaar geleden stond bij veel gemeenten het water financieel aan de lippen. Alle hulp of een nieuwe impuls, om wonen ging, of om groene schoolpleinen, of om een frisse start na corona moties, alle hulp was welkom. Die 'mooi voor elkaar!'-coalitie, voorzitter, keek ook verder dan vier jaar. Er is gesleurd aan verduurzaming op velerlei gebied. Ik noem onder andere het stimuleren van de circulaire-economie, verduurzaming van de landbouw, de regionale energiestrategie, maar ook aan actuele verduurzamingsopgaven als gevolg van de Oekraïne oorlog, om huishoudens die dat zelf niet kunnen, in staat te stellen hun woning te isoleren, en ook maatschappelijk vastgoed komt daarvoor in aanmerking. Er kwamen cultuurnota's, economische koersen, bomen en bossen strategieën, en nog veel meer tot stand. Dat niet alleen, ze werden of worden nog steeds ook uitgevoerd, en de verbinding met de samenleving gezocht. Zeker tijdens de corona-pandemie werden er de regelmatige berichten uit het college, in casu de commissaris, en de lokale media zeer gewaardeerd. Tussendoor vond er nog een personeelwisseling plaats in het college, die behalve voor meer diversiteit ook voor meer herrie in de collegebanken zorgde. Er ligt een prachtig overdrachtsdossier, dus het voert te ver om alle resultaten te benoemen en uit te venten en dat ga ik ook niet doen. Maar ik wil afsluiten met nog een bijzonderheid aan te stippen, een bijzonderheid voor de Drentse begrippen dan: voor het eerst was er sprake van een coalitie met vijf partijen, en qua samenstelling best wel uiteenlopend, wat betreft ideologie en gedachtegoed. Gedurende de afgelopen vier jaar hebben wij elkaar zeker wel een paar keer diep in de ogen gekeken. Er waren tot slot aanleidingen en veelal externe factoren voldoende om het erg oneens met elkaar te zijn of te worden. Bij de eindstreep is gehaald en dat vinden

wij een compliment waard voor onszelf. Het zegt ook iets van de Drentse aanpak: we doen het samen en als het echt nodig is, stappen we over onze verschillen heen en zoeken we de onderlinge verbinding en relaties. Dat, naast het al het andere wat ik heb gememoreerd, voorzitter, is ook de kracht geweest van 'mooi voor elkaar!'. Voorzitter, dank aan Willemien, aan Bart, aan de hele GroenLinks-fractie, waarvan iedereen fractievoorzitter is geweest, aan Bernadette aan Cees, aan Nelleke, aan Henk, aan Hans, aan Tjisse, aan Henk die er niet is, en Jetta, natuurlijk. Vincent kan nog altijd met genoeg terugdenken aan Drenthe. Dank u, voorzitter.

De voorzitter. Ja, dit is dit is een mooie terugblik. En, dames en heren, de spreektijd is overschreden, maar ik denk dat de heer Loof ook heeft gesproken namens de andere fracties uit de, ik zal maar zeggen, de nog huidige coalitie, want de nieuwe wordt nog gesmeed, dus een mooie terugblik. Dank daarvoor. En dat hoort ook bij jaarstukken, dus helemaal goed. Dan ga ik door met de fractie van de SP, bij monde van de heer Zandvliet, die ik ook hier nog eens wil feliciteren met zijn huwelijk. Dat heb ik gedaan namens u allen middels een korte brief, maar ik doe het nog een keertje hier plenair.

De heer Zandvliet. Daarbij iedereen dank, en voorzitter, voor de brief. Ik ga het wat korter houden, voorzitter, dan mijn voorganger, want ik zit hier niet zo lang, zoals jullie weten. Ten eerste wil ik dank zeggen tegen GS voor de jaarstukken zien, ze zien er hartstikke goed uit. Het is fijn leesbaar document, in de puntjes verzorgd van informatie. De eerste conclusie is dan ook dat het goed gaat met de provincie, en de portemonnee ziet er goed uit, we sluiten af met een positief resultaat voor de komende periodes. Trouwens ook dank aan de ambtenaren. Ik weet hoeveel werk het is om zo iets in elkaar te draaien, dus zij hebben zeker ook heel goed werk geleverd. Er zijn wel een paar opvallende zaken die we toch even aan de orde willen stellen, als we gaan kijken, namelijk, zien we programma 2. Stad en platteland, en daarbij zien we een onderbesteding van het budget. We zien namelijk een onderbesteding van €6 miljoen voor milieu en kwaliteit en € 1,5 miljoen voor gebiedsgerichte aanpak stikstof. En in eerste instantie lijkt dat een heel goed iets: als je geld over hebt, kan je meer uitgeven aan andere dingen. Echter, als je kijkt hoe wij als Staten de verdeling hadden gemaakt, is dit niet wat wij bedoeld hadden. Als je kijkt naar de onderwerpen, zien we een levensgrote grote uitdaging, een zorgelijk uitdagingen. We zien op bladzijde 78 een uitleg daarover als het gaat over het opkopen, die uitleg vinden wij nogal mager en we zouden toch de gedeputeerde willen uitdagen om wat dieper antwoord gegeven op de vraag: hoe kan het dat we in een tijd van crisis rondom stikstof en natuur onderpresteren in deze opgave en wat kunnen zij het nieuwe college meegeven om te zorgen dat dit niet nogmaals gaat gebeuren? Als we namelijk als SP-fractie terugkijken naar de jaarstukken van hiervoor en daarvoor, zien we vaker dat we een groot aandeel geld reserveren voor milieu en stikstof, maar echt ook vaak dus niet de volledige portemonnee trekken. En dat is toch gek, als we van leer trekken dat we goed willen doen voor milieu, dat goed willen doen voor de natuur, dat goed willen doen voor platteland, maar toch telkens weer geld overhouden. Dat is een trend die wij zorgelijk vinden, die we graag niet terug zien komen. Pagina 78 heeft nog een zorgelijk signaal, we zien dat vijf bedrijven opgekocht zijn in het kader van stikstof. Het doel daarvan weten we allemaal: stikstof ruimte vrijmaken voor andere bezigheden. We zien dan ook een verband met de gewenste bouw van de yoghurtfabriek in Hoogeveen, die ook later terechtkomt in een motie van de PVV. Dit is een fabriek die ontzettend veel drinkwater gaat gebruiken voor zijn productie, een fabriek die ons meer dan € 500.000 aan subsidie gaat kosten van onze belastingbetaler, van ons Drenthe. En dit terwijl drinkwater al zo schaars is, en met de afvalwaterinjecties in Schoonebeek wellicht nog schaarser gaat worden. Daardoor ook de vraag: kan de gedeputeerde bevestigen of ontkennen dat de aangekochte ruimte gebruikt gaat worden voor deze fabriek? Schaart de gedeputeerde zich achter de SP-fractie rondom de zorgen om drinkwater en

de zorgen rondom Schoonebeek en de behoefte die we hebben voor de komende jaren, want die afvalwaterinjecties zijn niet goed voor onze bodem. Voorzitter, ik rond af. We zijn over het algemeen dus positief over deze jaarrekening, maar wel kritisch aan de onderbesteding van sommige programma's en zijn ook benieuwd naar de beantwoording van de gedeputeerde.

De voorzitter. Dank u wel, heer Zandvliet. Keurig in drie minuten. Helemaal goed. Ik geef het woord aan de heer Omlo van JA21.

De heer Omlo. Dank u wel voorzitter. Voorzitter, op de site hebben wij de bijdrage van onze collega's teruggekeken en veel is benoemd en aangestipt over de jaarstukken 2022. Ook wij sluiten ons aan bij de complimenten die zijn gegeven aan de griffie, het ambtelijk apparaat en het college omtrent de leesbaarheid van dit stuk. Over het gewicht ervan, zoals de VVD benoemde, heb ik niets te vermelden omdat ik hem digitaal heb gelezen. Met name het positieve resultaat van € 19 miljoen is regelmatig genoemd en bij sommige partijen ook alweer uitgegeven, maar het zou mooi zijn om nu wel eens aan de opbrenger daarvan te denken. Wel eens over na te denken om door middel van een belastingverlaging de middelen terug te geven. Zou dit dan ook niet ten goede komen aan de geloofwaardigheid van de politiek en de kloof wellicht ook verkleinen? Voorzitter, JA21 ziet het als een taak van de overheid om omstandigheden te creëren en te faciliteren zodat haar inwoners hun eigen leven kunnen inrichten zoals zij dat willen. Niet alles hoeft gereguleerd en vanuit overheidswege geregeld te worden. Door het steeds maar bedenken van meer regels en voorwaarden, dij je als overheid uit en zullen de kosten voor het apparaat blijven stijgen en daarmee de lasten voor haar inwoners eveneens. Heb vertrouwen in de samenleving. En ook daarbij verliezen we de sociale kanten echt niet uit het oog. Wij zien ook op onderdelen het nut van de sociale agenda vanuit de provincie zeker in en gaan ervan uit dat de onderhandelaars dit ook meenemen in het nieuwe coalitieakkoord. Tot slot twee moties, die op de korte en lange termijn als gezegd, ten goede komen aan onze inwoners: een motie over de verlaging van de opcenten, zodat dit direct kan worden meegenomen in de komende begroting, en een motie om kernenergie op te nemen als onderdeel van de energievoorziening in de Drentse energiemix. Naast dat ook de D66 minister eindelijk heeft toegezegd onderzoek te doen naar kernenergie, maar ook nadat vorige week opnieuw een bedrijf heeft afgezien om zich te vestigen in Drenthe en mogelijk kiest voor Frankrijk vanwege kernenergie, zoals onze gedeputeerde aangaf in de krant. Ik beperk me tot de dictums, bij uw goedvinden.

De voorzitter. Een momentje, want de heer Pormes heeft een vraag voor u.

De heer Pormes. Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het is overigens niet de eerste keer dat ik deze vraag over de opcenten stel aan de heer Omlo en ik krijg geen duidelijk antwoord, want elke keer als hij dat wil verlagen, vraag ik: hoe gaat u dat dekken? Want als je geld weghaalt, dan moet je ook kunnen aangeven 'Wat doe ik met de bezuiniging, waarop moet ik bezuinigen, wat valt weg?', maar u komt nooit met een dekking. Dus als u voor de volgende begroting dat wil doen, vraag ik u netjes, kom dan met een amendement met een dekking.

De voorzitter. De heer Omlo.

De heer Omlo. Dank u voor de vraag, voorzitter. Nou, zoals genoemd hebben we € 19 miljoen over. Daar kunnen we beginnen, maar we hebben ook wel een aantal clubjes die we zouden kunnen opheffen. Ik noem een Regio Groningen-Assen, zijn wij geen voorstander van. Daar gaat ook wat geld heen. Dat is... Het zou een mogelijkheid kunnen zijn.

De voorzitter. Ja, maar het de vraag is: wilt u een amendement indienen met een dekking en is die dekking dan helder?

De heer Omlo. Nou, dan gaan we daarover nadenken.

De voorzitter. En dat amendement gaat u dan in tweede termijn indienen? Moet ik het zo zien?

De heer Omlo. Nee, ik ga op dit moment geen amendement indienen, ik wil alleen een motie indienen.

De voorzitter. U gaat een motie indienen, maar die heeft het karakter van een amendement.

De heer Omlo. Nee, het is gewoon een motie.

De voorzitter. Nou ja, ik zou zeggen: wilt u het dictum voorlezen?

De heer Omlo. Nou heel kort: draagt GS op de opcenten te doen verlagen naar het Nederlands gemiddelde van de provincies.

De voorzitter. Dan constateer ik wel dat daar een dekking bij hoort, en dat de motie dus eigenlijk wel het karakter heeft van een amendement, want u draagt toch op om de opcenten te verlagen?

De heer Omlo. Ja, klopt. Dus dat kan dan niet op deze wijze, neem ik aan?

De voorzitter. U kunt alles indienen, dus u heeft het nu ingediend en hij maakt deel uit van de beraadslaging. Dank u. Maar ik constateer dat dan wel duidelijk moet zijn hoe die van een dekking wordt voorzien. Mevrouw Kamer heeft een vraag aan de heer Omlo.

Mevrouw Kramer. Klopt, mevrouw de voorzitter. Het gaat over de motie over RES, daar mag ik nu een vraag over stellen, toch? Want op zich staat Volt tegenover innovatie rondom kernenergie, maar de vraag is, waarom je dat koppelt aan de RES?

De heer Omlo. Dank u voor deze vraag. Ik heb inmiddels... Dat heeft u nog niet gedaan, maar ik heb hem inmiddels gewijzigd en losgekoppeld van de RES. Ik ga het dictum voorlezen en misschien dat het dan duidelijk wordt.

De voorzitter. Kijk, helder. Gaat uw gang.

De heer Omlo. Verzoekt GS de mogelijkheden van kernenergie als onderdeel van de Drentse energiemix te onderzoeken en de resultaten uiterlijk van dit jaar te gaan presenteren aan de Staten. Inmiddels heb ik de wijzigingen ook doorgestuurd naar de griffie.

De voorzitter. Prima. Heeft u de beide moties bij de hand, want dan gaan ze deel uitmaken van de beraadslaging. Ja, dank u wel. U was aan het eind gekomen van uw bijdrage?

De heer Omlo. Ja, dat was het.

De voorzitter: Mooi zo. Dank u. Dan gaan we naar tot slot naar de heer Uppelschoten van de PVV. Even een beetje rust hier over rechts, dan kan ik het woord geven aan de heer Uppelschoten. Gaat uw gang.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De jaarstukken vallen uiteen in twee delen, dus de financiële verantwoording en een beschrijving van allerlei activiteiten die het afgelopen jaar plaatsgevonden. De financiële verantwoording die zit zeer goed in elkaar. Zoals al jaren houden we geld over. Al jaren wordt erover gepraat. Het heeft iets te maken met bijzondere omstandigheden, maar ook iets, en dat is veel moeilijker, met de manier waarop we begroten hier in de provincie. Maar ik neem aan dat een nieuw college daar heel scherp op gaat letten en dat we dus veel scherper bij het einddoel komen, en dat we niet verrast worden door grote overschotten. Maar goed, dat is een luxe dat je hebt. Voor de heer Omlo kan ik gewoon zeggen, de dekking zou kunnen zijn de vrije bestedingsruimte die er is. De heer Omlo, de dekking zou kunnen zijn de vrije bestedingsruimte. Dat is het geld dat over is in de begroting en dan is het probleem simpel opgelost. Maar, dat zijn de financiën. De inhoud, het is een heel mooi boekwerk. Het is goed te lezen, je kunt heel veel informatie krijgen, maar wij hebben eigenlijk met één ding moeite, dat is de teneur van wat er allemaal staat. Het was net ook bij de inbreng van D66. Dat is namelijk: het is slecht gesteld met de natuur en we moeten van alles doen, want er is paniek. De natuur valt om, maar ik heb het hier ook eerder gezegd, de natuur valt helemaal niet om. Het is helemaal niet slecht gesteld met natuur. In Natura 2000-gebieden is het voor sommige plantjes slecht, maar er komen ook andere planten voor terug. Om te gaan generaliseren en te zeggen dat het slecht gaat met de natuur en de natuur omvalt, dat is werkelijk waar het creëren van angst, en dat geldt niet alleen voor de natuur, biodiversiteit, de hoeveelheid water.

De voorzitter: Maar, mevrouw Kleine Deters heeft een vraag voor de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik wacht even, ik wacht even.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, ik maak bezwaar tegen woorden die ik niet gesproken heb en die mij in de mond gelegd worden, dat de natuur omvalt. Ik heb een aantal rapporten aangehaald en ik maak bezwaar tegen woorden die het niet gesproken heb, dus daar wil ik afstand van nemen en het angst aanspreken, daar neem ik zeker afstand van. Laat in ieder geval iedere partij voor zichzelf spreken, maar als we citeren, laten we dat juist doen.

De heer Uppelschoten: Neem me niet kwalijk, u heeft gezegd...

De voorzitter: De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Het is slecht gesteld met de natuur en dat wordt dan steeds verwezen naar de biodiversiteit, trouwens ook hoeveelheid water en de kwaliteit van het water wordt erbij gehaald. Nou, dat is, ik zou bijna zeggen, wij geloven hoort ook het creëren van angst. Niets is beter om een geloof in stand te houden dan angst te zaaien en dat wij de oplossing hebben om dat probleem op te lossen. Ik hoop dat in de volgende jaarstukken van een nieuw college deze teneur er niet meer is. Daar hoort ook bij de aandacht voor het herstellen van de natuur, het creëren van de nieuwe natuur. Ik ben vorige week woensdag op bezoek geweest bij Veenhuizen en dat is een prachtige fietstocht, maar twee andere dingen waren ook heel bijzonder. Het eerste was, we kwamen op het Fochteloërveen. Ik ben me een ongeluk geschrokken van de enorme bergen zand die daar worden neergelegd, die gebruikt gaan worden om dijklichamen te creëren, omdat er compartementen moeten komen waar het water in blijft staan. Ik denk als

ieder ander, en dat doet Natuurmonumenten, als ieder andere het in zijn hoofd zou halen om zo veel activiteiten in het Fochteloërveen te verrichten, dat het zou eindigen voor de rechtbank. Maar de natuurorganisaties mogen dat doen, en over 50 jaar zullen we waarschijnlijk zeggen: wie heeft het ooit in zijn hoofd gehaald om zoveel zand daar in het Fochteloërveen te storten? Dat is één. Waar zijn we mee bezig? Welke waanzin zijn we aan het bedrijven? Ten tweede, bij de fietstocht eindigde we ook bij een groot boerenbedrijf, waar een soort coöperatie van tien boeren was, die vertelden van wat ze moesten doen om hun bedrijven overeind te houden. Doorvragen naar de getallen, kwam het erop neer dat als ze allemaal hun koeien zouden wegdoen, zou 18% van de stikstof depositie op het Fochteloërveen verdwijnen. Ik vroeg: 18%? Als jullie allemaal zouden stoppen? Ja, 18%. Ik zeg: wat ga je nu dan doen? We zijn ontzettend druk bezig om de stikstofdepositie te reduceren. Ik zeg: wat houdt dat dan in? Nou 80% van de stikstofdepositie reduceren we dan. Ik zeg: 80% van 18%? Ja, dat is 80% van 18%. Dus dan blijft er nog 3,6% van ons over.

De voorzitter: Heer Uppelschoten, let u op uw tijd, want ik bent over de drie minuten heen.

De heer Uppelschoten: Ik ben bijna klaar. Dus, ik heb aan hun gevraagd: ja, het is ontroerend hoe constructief jullie zijn en wat jullie allemaal doen. Maar waar zijn jullie, waar zijn we in godsnaam mee bezig? Dat al die bedrijven op de kop gezet worden om die reductie tot stand te brengen? Nou, dat is iets wat ons steeds bekruipt als wij de Jaarstukken lezen, of de aandacht voor de natuur, het herstellen van natuur, de ingenieurs van de natuur, de maakbaarheid van de natuur.

De voorzitter: Heer Uppelschoten, u bent nu één minuut over uw tijd heen.

De heer Uppelschoten: Ik stop nou echt. Ik hoopte alleen maar dat er totale herziening komt van de stikstofproblematiek, en een andere aanpak, en dat het in het nieuwe college een vorm zal krijgen en dat dat ook in Den Haag vorm zal krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, heer Uppelschoten. We zijn aan het eind gekomen van de beraadslagingen. Mevrouw Kramer... Ja, ga uw gang. U staat op de lijst, hoor. Zijn er nog meer woordvoerders die het woord willen voeren? Ik kijk de kring nog even rond. Mevrouw Kramer tot slot, heel goed. Nee, we hebben net afgesproken dat in eerste termijn alleen de woordvoerder van het amendement zou inspreken en misschien in tweede termijn de heer Schütte. Goed, mevrouw Volt... Mevrouw Kramer van de fractie van Volt.

Mevrouw Kramer: Mag ook hoor, mevrouw Volt. Was wel makkelijk geweest. Bedankt, mevrouw de voorzitter. Volt is in algemene zin positief over het beeld dat de jaarstukken geven. Het valt op dat er een relatief groot bedrag dat er is begroot, niet is besteed. Dat hebben we ook al vaker gehoord vandaag. Dat is voor een deel te verklaren door zaken die buiten de invloedssfeer liggen van de provincie, maar voor een deel gaat het ook geld dat bestemd is voor het realiseren van maatschappelijke doelen die een hoge urgentie en ook tijdsdruk kennen. Gekoppeld aan de jaarstukken stip ik kort een paar punten aan die voor Volt belangrijk zijn, nu en in de toekomst. Het halen van de klimaatdoelstellingen en het versnellen van de ambities op dit vlak is cruciaal om Drenthe ook voor toekomstige generaties leefbaar te houden. Wij vinden het dan ook, net als de ChristenUnie, jammer om te zien dat een goed initiatief zoals de isolatiesubsidie niet goed benut lijkt te worden. We vinden het positief dat gedeputeerde Stelpstra binnenkort met een voorstel komt voor een gewijzigde regeling. Hierbij de oproep om die regeling toegankelijker te

maken door te verruimen, zodat deze middelen op korte termijn voor de juiste doelgroep ingezet kunnen worden. Het tweede punt gaat over de aankoop van land in de context van het Natuurnetwerk Nederland, dat heeft vertraging opgelopen. Het verbinden van natuurgebieden met elkaar en met landbouwgebieden vindt Volt belangrijk omdat grote natuurgebieden beter bestand zijn tegen bijvoorbeeld droogte of klimaatveranderingen. Daarnaast bieden grotere natuurgebieden meer ruimte voor meer soorten planten en dieren. Volt vraagt dan ook om ons te houden aan de afgesproken doelstellingen rondom de aankoop van het land zoals dat vermeld staat in het NN programma. Het laatste punt gaat over de Voortgangsrapportage Europa. We zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde Stelpstra tijdens de commissievergadering van twee weken geleden, om in de toekomst uitgebreider stil te staan bij de meerwaarde die Europa en Europese samenwerking ons biedt, naast de financiële aspecten daarvan. Aan het einde wil ik alle betrokkenen bedanken voor de kwaliteit en de organisatie van de stukken. De teksten die erbij zitten zijn erg nuttig, en zeker ook voor ons als nieuwe fractie goed te lezen. Dank u wel.

De voorzitter. Dank u wel, mevrouw Kramer. Dit was de laatste bijdrage in de eerste termijn van de zijde van de Staten. Ik kijk even naar het college van GS, daar is een vraag zie ik. De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Voorzitter, zouden we een korte schorsing van vijf minuten kunnen houden? Dan kan ik ook even de vragen van de portefeuille van collega Jumelet even goed beantwoorden straks.

De voorzitter. Dat is uitstekend. Vindt u dat goed, dames en heren, vijf minuten schorsen? Dan gaan we verder om 14:00 met de inbreng van de zijde van GS.

De voorzitter. Dames en heren, wilt u weer voorzichtig uw plekken innemen, want dan kan het college de bijdrage voor de eerste termijn gaan verzorgen. En dan kunnen we om 14:30 nog even schorsen want om 14:45 gaan we met zijn allen natuurlijk bezig met het stemmen voor de Eerste Kamer en nadat we dat gedaan hebben, kunnen we dan de jaarstukken af ronden in de tweede termijn. Dames en heren, ik heropende vergadering en ik geef het woord aan gedeputeerde Vedelaar voor de bijdrage vanuit het college aan het debat over de jaarstukken. Het college heeft negen minuten in eerst termijn.

Gedeputeerde Vedelaar. Ik dacht keer vier, want ik wilde eigenlijk namens ons allen iets zeggen, maar er is geen garantie dan mijn collega's niks gaan zeggen. Ik doe maar gewoon een poging, hoor, maar in reactie op wat gezegd is. Af en toe leek het bijna alsof we de voorjaarsnota bespraken, maar daar is blijkbaar behoefte aan ook... Een voorjaarsnota die we zo rond dit tijdsbestek eigenlijk altijd met elkaar bespreken, maar we zijn natuurlijk in hoopvolle afwachting van een nieuw collegeakkoord. Daar kijken we naar uit, maar daarom was het wel heel erg leuk om even de hele mooie terugblik namens de partijen, in de persoon van de heer Loof, terug te horen van de afgelopen periode. Ik heb dat, voorzitter, niet in zijn geheel meegemaakt. Deze druktemaker kwam iets later bij de ploeg. Sindsdien hebben we het af en toe best moeilijk gehad, daarvoor schijnt de stabiliteit groot te zijn geweest. Maar sindsdien af en toe... Kijk, toen mijn voorganger afscheid nam, werd er gezegd: niet een echte PvdA'er en de heer Brink schijnt geen echte VVD'er te zijn. Maar toen kwam ik en ik ben wel een echte PvdA'er, en af en toe een extreem links gepresenteerde collega, maar we zijn er altijd weer uitgekomen ondanks stikstof, ondanks allerlei grote vraagstukken, over links of rechts en dwars door het midden, maar allemaal in het belang van de provincie Drenthe. En dat hebben we en doen we nog steeds met alle liefde van de wereld voor onze provincie en dat blijven doen zolang dat nodig is, maar we kijken

ook heel erg uit, net als u, naar de presentatie van een nieuwe coalitieakkoord waar ook weer hele mooie dingen mee tot stand kunnen komen. Voorzitter, dat gezegd hebbende, zijn er een aantal amendementen. Even kijken. Twee amendementen en een motie die ik zal beantwoorden, en volgens mij is daarna de heer Kuipers en de heer Stelpstra nog kort eventjes aan het woord. Allereerst het amendement Landschapselementen, die hebben wij kunnen lezen. Voorzitter, dit college voelt zich verlegen op inhoudelijke aanbevelingen of ontraden, of wat dan ook, want wij zijn niet meer gestoeld op een meerderheid in deze Staten. We nemen wel onze verantwoordelijkheid, dus wat we doen is uit hoofde van onze portefeuilles en onze van verantwoordelijkheid soms advies meegegeven. Ons advies bij dit amendement is dat dit eigenlijk een amendement is die bij een voorjaarsnota hoort, of een coalitieakkoord, en een vertaling moeten krijgen naar de begroting. Dat is het advies wat we daarin mee willen geven. Dan is het aan de Staten om daar een besluit over te nemen. Dan is er het Drukkerijmuseum Meppel. Even vanuit de portefeuille cultuur ook hierover kort het woord. Ook hier is het oordeel aan de Staten. Uiteraard, altijd. Maar nu des te meer. Het college heeft geantwoord op de vragen die door de BBB-fractie zijn gesteld, zoals ze dat heeft gedaan. Daar hoeft ik dus eigenlijk niks meer over te zeggen. Ik wil een waarschuwing meegeven: we hebben meer dan 50 kleine musea in Drenthe en die hebben het allemaal zwaar. Zo ook het Drukkerijmuseum en ik ken het ook van binnen-uit. Een prachtige museum, maar zo zijn er vele andere musea, ook in Drenthe aanwezig die te maken hebben met verhoogde lasten en, ik kan me zo voorstellen dat ook zij zich voelen aangesproken door het aannemen van dit amendement.

De voorzitter. Mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie heeft een vraag.

Mevrouw Van den Berg: Dank u, voorzitter. Volgens mij waarschuwt de gedeputeerde ons hier voor een precedentwerking, zoals dat zo mooi heet, maar mijn vraag gaat over het museum zelf: is er door de gemeente Meppel ook een verzoek gedaan aan ons als provincie om hier financieel aan bij te dragen?

De voorzitter. Gedeputeerde Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Voorzitter, nee. We hebben het bestuurlijk contact gehad en ambtelijk contact gehad. Er is geen verzoek aan de provincie gedaan. Sterker nog, de wethouder heeft aangegeven gevraagd te hebben om een plan van aanpak waar ook de financiering nader onderbouwd zou worden. Volgens mij is de gemeente Meppel daar nog steeds op aan het wachten, en heeft in de tussentijd geen nader verzoek gedaan. Ik heb aangeboden, namens het college, om altijd open te staan voor het gesprek. Heel even terug naar uw eerste opmerking. Het is geen waarschuwing voor een precedent, want u als Staten kunt altijd een uitzondering maken voor de situatie die u daarin tegenkomt. Ik waarschuw wel voor het gegeven dat er meer kleinere musea zijn die het ook zwaar hebben.

De voorzitter. De heer Van Dekken heeft ook een vraag voor mevrouw Vedelaar.

De heer Van Dekken: Voorzitter, dank u wel, want mijn eerste vraag heeft betrekking precies op dat punt wat mevrouw Van den Berg hier ook voorhoudt: los van die kleine musea, op het moment dat we hier ja zeggen tegen het Drukkerijmuseum in Meppel... Alleen nog onlangs zat ik in Cassata met de betreffende wethouder van de gemeente Meppel en die was eigenlijk ronduit vaag over wat de gemeente Meppel hierin nu zou willen doen. Ik weet wel dat het niet dat dit college is om zich uit te spreken op het moment dat wij ergens geld voor geven, dat op zijn minst redelijk is, dat de gemeente dan ook een beetje een vergelijkbare bijdrage doet. Mijn

vraag in de richting van ons college nu is: zijn daar ontwikkelingen in Meppel die, bestuurlijk gezegd, een andere inbreng van de gemeente Meppel daar nu doen, dan wat ze in het verleden hebben gedaan?

De voorzitter: Mevrouw Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Ja, voorzitter, dan toch heel even terug naar de beantwoording die we eerder hebben gedaan: dit college, deze coalitie, deze Staten, vorige Staten... Sorry, de vorige Staten hebben een cultuurnota vastgesteld waarin we de keuze maken in de verdeling van grosso modo € 20 miljoen aan de cultuurgelden voor deze provincie, waarbij we musea van provinciaal belang kennen, en dat zijn de musea en daarnaast nog vele andere doelstellingen, die met die gelden gediend worden. Dat zijn de musea die wij ondersteunen en de kleinere musea, dat is ook de afspraak met de Drentse gemeenten, die worden gesteund door, onder andere Drentse gemeenten, als het niet ook andere fondsen en inkomsten zijn. Dat is een keuze die we met elkaar gemaakt hebben en daarbinnen toets je of dat past. Dus dan komt dit college tot het oordeel dat het dan niet past om voor die kleinere musea om dan bij de provincie aan te kloppen. Hooguit misschien een keer eenmalig, dat is ook het voorstel, maar dan wel ook op het verzoek, mede op verzoek van de desbetreffende gemeente. Dat verzoek is bij ons niet binnengekomen, en ik heb net in de richting van mevrouw Van den Berg gezegd: Zij hebben aangegeven 'Wij verwachten een onderbouwing van dat plan van het Drukkerijmuseum.' Dat is wat ik van de gemeente heb gehoord en heel veel meer dan dat is het ook niet. Veel concreter is het ook niet geworden. Nee.

De voorzitter: De heer Vianen namens de VVD-fractie.

De heer Vianen: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, het gaat ook over precedentwerking en de gedeputeerde geeft aan dat het ook een waarschuwing is, dat misschien meerdere musea het moeilijk hebben. Nu heeft er een uitgebreid artikel op RTV Drenthe gestaan over het Drukkerijmuseum 'de vlag kan uit'. We moeten het hier nog over hebben, we moeten nog een besluit nemen, maar ik ben wel benieuwd: zijn er op basis van dat bericht al meerdere signalen binnengekomen van andere musea die contact opnemen in het kader van waar we nu over hebben?

De voorzitter: Mevrouw Vedelaar.

Gedeputeerde Vedelaar: Allereerst, volgens mij is de stemming hier vandaag en niet via de krant, het Dagblad van het Noorden. Tweede: er is een verzoek van de voorzitter van de vereniging van kleine musea binnengekomen voor een overleg met mij. Ik kan me zo voorstellen dat dat onder andere gaat over kleine musea die het in deze tijden met gestegen kosten moeilijk hebben.

De voorzitter: De heer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: We hebben toch een platform waar wij geld aan geven en die dat verdelen naar de kleinere musea, of ben ik wel slecht geïnformeerd? Geven wij ook direct aan de kleine musea?

Gedeputeerde Vedelaar: Nee, het is altijd indirect. Dus het is het platform dat wordt ondersteund door de provincie. Dat is het platform waar de burgemeester van Borger-Odoorn voorzit-

ter voor is, die ik net noemde in de afspraak die er ook komen gaat en waar ik overigens wel vaker het gesprek mee voer over de ontwikkelingen. Maar, dat is geen rechtstreekse subsidiering van de kleine musea, maar in de ondersteunende zin, waar alle musea wat aan hebben, als het gaat om digitalisering, de presentatie, zeg maar de ontwikkeling van presentatie mogelijkheden, et cetera, wat alle musea aangaat, dus die kunnen daar gebruik van maken.

De heer Uppelschoten: Maar als er klein museum in moeilijkheden is, dan loopt dat ook via dat platform of doen ze dan rechtstreeks zaken met ons?

Gedeputeerde Vedelaar: Nou, als kleine musea het moeilijk hebben - dat hebben we overigens eerder meegemaakt, dat was het... In Grolloo, help mij even. Iedereen weet dat. Cuby & the Blizzards. ... .. Ja die ook, Maar het Cuby museum, bijvoorbeeld, die had het ook moeilijk, die... Ja, het Klompenmuseum heeft ook wel eens moeilijk gehad. Nou ja, nog even en we hebben alle 50 musea aan de orde gehad. Sorry, was mijn schuld.

De voorzitter: Mevrouw Vedelaar vervolgt haar betoog.

Gedeputeerde Vedelaar: Ja, het was het Cuby museum waar ik naar op zoek was, die sloot, nota bene de deuren, omdat energielasten omhoog gingen. Dus het zijn kleine musea die vaak wel een beetje ondersteuning krijgen van de gemeente, maar niet van de provincie. Als het van de provincie komt, dan is het indirect, via dit platform waarmee zaken die voor iedereen gelden, ondersteund en geregeld worden, en dat is een hartstikke mooie bijdrage die we ook kunnen leveren, maar dat is niet de instandhouding van de kleine musea.

De voorzitter: Mevrouw Vedelaar vervolgt haar betoog.

Gedeputeerde Vedelaar: Voorzitter, dank u wel. Nog een motie van de heer Omlo, JA21: De verlaging van de opcenten MRB. Het is een motie en geen amendement, dat is ook zo, ik lees het, maar hij vertaalt zich natuurlijk wel financieel en niet alleen een klein beetje, het is een structurele wijziging van onze begroting. Dat zou je bij een Voorjaarsnota kunnen aankondigen en dan in de begroting kunnen bevestigen, als je dat wil in een meerderheid. In dit geval denk ik dat dat in een collegeakkoord thuishoort, aangezien we geen Voorjaarsnota hebben en ook dan moet je met elkaar in de meerderheid tot dit standpunt zien te komen. Dat is wat ik erover zou willen zeggen, en voor de rest is dat aan het oordeel van deze Staten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Vedelaar. Ik geef het woord aan gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel, voorzitter. Ik zal reageren op vragen in mijn richting vanuit de fracties van GroenLinks en SP. Allereerst, de heer Pormes: ik meen uit zijn iets wat chaotisch betoog wel te hebben begrepen wat hij geacht had mij te hebben gevraagd. Ik ken hem al langer dan vandaag, dus ik zal die aldus beantwoorden. Het project dementie op jonge leeftijd, daar hebben we het in de commissievergadering ook in gehad. Daar heb ik al aangegeven dat ik daar inhoudelijk wel enthousiast over ben en u vraagt eigenlijk: stel wij financieren dat nog een keer tijdelijk en dan hangt er nog een amendement boven de markt, is er kans op een structurele of langlopende financieringen of is dat bij voorbaat kansloos en dan moeten we dat niet doen. Zo interpreteer ik zijn vraag. Ik zie hem knikken. Ja, volgens mij is dat er zeker. Persoonlijk vind ik het eigenlijk idioot, maar ik denk dat ik voor de notulen moet zeggen 'bijzonder vreemd', dat dit niet normaal geregeld is. Dat mensen die dement worden terwijl ze nog een arbeidzaam leven uitoefenen, dat die hun dagbesteding moeten staken op het moment dat zij

naar een verzorgingssituatie moeten. Alleen daarom al is er altijd kans op landelijke inbedding, want het is niet uit te leggen, maar volgens mij begint daar altijd verandering. Anderzijds levert dit niet alleen anekdotisch bewijs op, dat ziet u ook de afgelopen tijd nadrukkelijk ook op sociale media en andere uitingen van Noorderboog, misschien met u daardoor ook op dit project gewezen. Maar er wordt ook daadwerkelijk kwantitatief onderzoek gedaan door een psycholoog van Noorderboog die dit onderzoek volgt, dus ook aan die kant levert het bewijs op en daarmee ook steeds meer motivatie om het te doen. En ik kan me zo voorstellen dat als u dit bij amendement zou aannemen, dat de voorzitter, ook de voorzitter van de Gezondheidstafel en ik het ook nog een keer aldaar zullen agenderen. Daar spreken we met zorgverzekeraars, het ministerie van VWS en vele anderen. Dat gezegd hebbend, hadden we het in de commissie nog over... Ik heb gekeken of ik dit zou kunnen financieren vanuit de sociale agenda, maar dat kan niet. De resterende middelen zijn eigenlijk dusdanig belegd dat ze ontoereikend zijn voor deze financiering. Dus, u zult met een amendement moeten komen en dan verder laat ik het aan de Staten of u het dan vindt dat u dit project nogmaals moet financieren of niet. Ik hoop dat dat voldoende antwoord is, voor de heer Pormes. Dan staccato nog in de richting van de SP, heeft u een aantal dingen over stikstof en water gevraagd en natuur.

De voorzitter: De heer Uppelschoten heeft eerst nog een vraag aan u over het vorige. O, dat mag. De heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Helaas, wat praktijkdeskundig. De verzorging van dementerende mensen, dat gaat via de WMO of de Wet langdurige zorg? Dat zijn toch dingen waar wij als provincie helemaal niets mee te maken hebben?

De voorzitter: De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Ja, dat klopt, voorzitter, maar het project wat nu wordt uitgevoerd door Noorderboog in combinatie met een aantal aanbieders van dagbesteding, is gefinancierd vanuit de sociale agenda als alliantie project, en beoordeeld door onze Commissie voor de Sociale Agenda. Dus wij hebben nu een project dat liep voor één jaar. Ik moet daarbij zeggen, er zijn projecten die voor meerdere jaren hebben aangevraagd, die dat ook toegekend hebben gehad door onze adviescommissie. Noorderboog heeft het in eerste instantie aangevraagd voor een jaar en dat gaat aflopen, ik meen begin juli.

De voorzitter: De heer Uppelschoten nog in tweede instantie?

De heer Uppelschoten: Ik wil alleen maar... Dat gaat toch om ongelooflijke bedragen als je daar een beetje mee te maken hebt. Dat is toch iets wat bij de gemeenten en de Rijksoverheid thuis hoort, afhankelijk van de grootte van het benodigde budget. En kleine projectjes dat is leuk, maar dat is toch iets wat dan via de gemeente geregeld moet worden en via de WMO?

De voorzitter: De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: En dat was volgens mij ook de strekking van de vraag van de heer Pormes: ziet u nou voor u dat dat landelijk, want het gaat echt om weeffouten in de verpleeghuiszorg, wat mij betreft, ziet u de kans om dat landelijk in te bedden? Ja, die zie ik absoluut, maar ik ben het helemaal met u eens. Wij kunnen niet veel meer doen dan deze pilot continueren, daarmee nog meer bewijs te verzamelen en intussen, dat gaf ik al aan dat ik mij met de voorzitter daar ook via de Gezondheidstafel wel voor wil inspannen, zorgen dat dit soort weeffouten

op nationale schaal worden gecorrigeerd, en dan zullen we daar uiteraard ook de gemeente bij betrekken die, totdat iemand naar een verpleeghuis gaat, verantwoordelijk zijn voor de dagbesteding. Dus ik ben het helemaal met u eens dat dat de situatie nu is. Ik denk dat die wel te doorbreken is en volgens mij is de strekking van het voorstel van de heer Pormes om deze pilots, gefinancierd vanuit de sociale agenda, met een jaar te verlengen om ook te zorgen dat we dit kunnen doen.

De voorzitter. De heer Kuipers vervolgt zijn betoog.

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel. Ik was aan de SP toegekomen, een aantal... Ik zal ook op de tijd letten, we gaan wat dingen even staccato bij langs. U vroeg voor het bedrijf FAGE (de yoghurtfabriek), heeft de provincie daar nou stikstofruimte voor gekocht? Nee, voorzitter, dat hebben wij niet gedaan. Ik heb bij RTV Drenthe in het programma Cassata vernomen dat de gemeente Hoogeveen dat voor het bedrijf hadden gedaan. Daar hebben wij geen bemoeienis mee gehad. Als het gaat om water en de levering aan...

De voorzitter. Mevrouw Kleine Deters heeft een vraag voor de heer Kuipers.

Mevrouw Kleine Deters. Ja, voorzitter, ik heb het in mijn betoog genoemd en op dat moment aangegeven bewust de vraag niet te stellen of dat met instemming van de provincie was, want dat was de suggestie die gewekt wordt, of althans gemeld werd in het door u genoemde programma. Bevestigt u nu dat de provincie op de hoogte was? Dat, of geïnformeerd door de gemeente Hoogeveen, dat men dat voornemens was om die stikstofrechten op te kopen. Daar zou D66 dan toch graag antwoord op willen hebben, voorzitter.

De voorzitter. De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Ja, voorzitter, ik kwam er pas achter op het moment dat de wethouder van Hoogeveen, de heer Zwiers, in Cassata zei dat de gemeente Hoogeveen dat had gedaan. Dat wil niet zeggen dat er instemming was op dat moment voor het gebruik van een andere vergunning voor het verlenen van een nieuwe vergunning, het zogenaamd extern salderen, in de ontwerpvergunning van FAGE, want die ligt ook ter inzage. En ja, daar hebben wij op dat moment mee ingestemd, al weten we nu allemaal dat die route niet meer begaanbaar is. Dus met dat construct, ja, en met dat andere construct, nee. Samengevat: wij waren niet op de hoogte dat Hoogeveen die rechten had gekocht voor het bedrijf FAGE, zoals ik dat ook in de richting van de heer Zandvliet zei. Voorzitter, dan als het gaat om water. Daar heb ik twee weken terug in de commissie uitgebreid antwoord op gegeven, maar dat is uiteindelijk een afspraak tussen het waterbedrijf en het bedrijf zelf en alles wat ik daarover heb gezegd, staat op de videoband. Als het gaat om pagina 78/79, waar wat ingewikkelde teksten staan over afwijkingen als het gaat over de realisatie van het Natuurnetwerk, want het gaat nadrukkelijk niet allemaal om stikstof. Het gaat om een aantal tonnen en de grote afwijking zit hem in de realisatie van het Natuurnetwerk. Dan kan ik daar eigenlijk niks anders zeggen dan dat de realisatie van functie afwaardering loopt achter, omdat er weinig grondmobiliteit is en dat komt onder andere omdat mensen niet hun bedrijf gaan verkopen op het moment dat de minister wappert met een goudgerande regeling. Ik zou die dan zelf ook afwachten, tenzij ik een nopende situatie had om dat nu te doen, want wij kopen nog wel degelijk aan heeft u gezien, maar minder dan verwacht. En grondverplaatsing is op dit moment eigenlijk helemaal niet aan de orde tot er meer duidelijkheid is over alle doelen, omdat als je je bedrijf gaat verplaatsen, dan wil je ook weten dat de plek waar je dan terecht komt, dat je daar gevrijwaard bent van de sores waar je op dit moment

in zit. En die duidelijkheid is op dit moment niet te geven. Tot slot, voorzitter, en dan rest er nog twintig seconden voor collega Stelpstra, wij doen wel degelijk maatregelen om stikstof nu al te verminderen, onder andere door het programma Duurzaam Boeren Drenthe, maar we kopen ook daadwerkelijk bedrijf op die zich vrijwillig bij ons melden met het oogpunt om stikstof daarbij vrij te spelen. En die stikstof komt ten goede van de natuur. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Kuipers. Tot slot de heer Stelpstra, inderdaad voor een ienemienie bijdrage. Ja, komt u maar, hoor.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik zal proberen het kort te doen, mevrouw de voorzitter. Reactie op mevrouw Kramer en op de heer Omlo. Mevrouw Kramer heeft iets gezegd over de subsidies: het voorstel is in de maak over isolatie en nieuwe subsidie, en u kopt er nog maar even in over de rapportage Europa en dat is terecht. Dat heb ik toegezegd. Dan de motie van de heer Omlo over kernenergie. Ja, de heer Omlo doet een aantal constatering, maar dat zijn meer stellingen dan dat het constatering zijn, moet ik zeggen, dat kleine centrales binnen afzienbare tijd beschikbaar zijn. Er zijn mensen die denken dat in 2030 al kan, realistisch is 2040. Dat het vestigingsklimaat daardoor gunstiger wordt, dat is maar zeer de vraag. Het vestigingsklimaat is niet zozeer op dit moment een probleem door de soort energie die aangeboden wordt, maar door het feit dat er netwerkcongestie is, en dan maakt het niet uit of je nou kernenergie hebt of wind, of wat voor energie ook. De congestie, dat is het probleem in het vestigingsklimaat op zich en u hebt een stelling dat het een kleinere aanslag pleegt op het welbevinden van de Drentse inwoners. Dat weet ik gewoon niet, dus dat is een stelling. U verzoekt dan om dit als onderdeel van de Drentse energiemix te onderzoeken. Ik vind het niet nodig. De hele energiemix vindt op dit moment... is breed in discussie aan de landelijke tafels. Een paar weken geleden nog aan de uitvoeringstafel energiesystemen aan de orde geweest. Daar wordt vooral gekeken naar de energiemix, daar voegt een Drents onderzoek op dit moment niets aan toe. Ik zou het dus ook niet doen. Als ik de motie moet kwalificeren, dan zou ik zeggen: hij is overbodig en onnodig.

De voorzitter: Dank u wel, heer Stelpstra. Dames en heren, ik ga zo de vergadering schorsen zodat we even onze benen kunnen strekken en om 14:45 hier terug kunnen zijn, want we kunnen nu wel de tweede termijn gaan doen, maar ik denk dat we die niet gaan afronden voor 14:40. Dat zit niet zo in de planning, dus we doen de tweede termijn na ommekomst van de verkiezingen voor de Eerste Kamer. Ik schors de vergadering tot 14:45.

K. Jaarstukken 2022, Statenstuk 2023-105 (2^e termijn)

De voorzitter: De tweede termijn van het debat over de jaarstukken is aan de orde en ik ga even kijken of er nog inbrengen zijn voor die tweede termijn. De spreektijd is 1 minuut. Ik heb begrepen dat van de zijde van de BBB-fractie niet de heer Veltrop het woord gaat voeren in tweede termijn, maar de heer Schütte. Dat is een beetje anders dan anders, dat doen we normaliter niet, maar nu maar even wel. Dat lijkt me prima. De heer Veltrop wil het woord voor een ordevoorstel? Ga uw gang.

De heer Veltrop: Dank u wel voorzitter. Ik had net even met de Statengriffier gesproken en aangezien ik ook de eerste termijn gesproken heb over het Drukkerij Museum, kreeg ik bij hoge uitzondering ook een moment van u om de tweede termijn te spreken.

De voorzitter: Ik ga hier maar een beetje coulant mee om, maar ik kijk naar de fractie van de BBB. Ik kom binnenkort bij jullie even buurten, want we gaan wel kijken of we iedereen een beetje tot zijn recht kunnen laten komen. Dus als de heer Veltrop in een halve minuut iets kan zeggen in tweede termijn over het museum, dan krijgt de heer Schütte 1 minuut voor zijn bijdrage. Zullen we het zo doen? Beetje rekkelijk. Oke. Dan hebben we dat met zijn allen afgetikt. Dan kom ik bij de heer Pormes, want de heer Pormes heeft in zijn eerste termijn aangekondigd dat hij wellicht nog een amendement wilde indienen, maar eerst het antwoord van het college wilde afwachten. De heer Pormes wilt u uw tweede termijn aan ons doen toekomen? Heel goed, want u heeft uw amendement nog niet ingediend. Ga uw gang.

De heer Pormes: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb twee amendementen, een met betrekking tot dementie op jonge leeftijd. Die is enigszins aangepast, heb ik ook toegezonden. We zijn erg blij met de beantwoording door het college en wij dienen het wel in met het verzoek om Noorderboog te vragen om in ieder geval in gesprek te gaan met het zorgkantoor en gemeenten om financiering voor het project te continueren. Mochten na dit gesprek de financiën nog niet geheel gedekt zijn, dan kunt u dat dekken met dit amendement. Dus het amendement gaat wel worden ingediend.

De voorzitter: Het amendement op stuk nummer 105, dementie op jonge leeftijd, is ingediend en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer Pormes: Het tweede amendement is amendement landschapselementen. Daarvan heeft het college gezegd: het hoort eigenlijk bij de voorjaarsnota. Ik vind het niet helemaal consequent, want we hebben € 20 miljoen over en dan zegt het college ook niet: dat gaat naar de voorjaarsnota. Dus waarom in het ene geval wel, en het andere geval niet. Dus wij blijven bij dit amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, heer Pormes. Ik geef het woord eerst aan de heer Veltrop en daarna aan de heer Schütte van de BBB-fractie. De heer Veltrop. U had dit amendement al ingediend heer Pormes? Het maakt al deel uit van de beraadslaging. Ga uw gang.

De heer Veltrop: Dank u wel voorzitter, we willen nog een toevoeging doen aangaande het amendement over het Drukkerij Museum. We willen een tussenstap inzetten, dat eerst de provincie in gesprek gaat met de gemeente om de situatie goed door te spreken. Is de uitkomst dat er dan nog geld nodig is, dan wordt het via een motie ingediend. Als het college hiermee akkoord kan gaan, dan kan het amendement ingetrokken worden.

De voorzitter: Dank u wel, heer Veltrop. Het college gaat daar zo op antwoorden, stel ik me zo voor in de tweede termijn, van de zijde van het college. De heer Schütte, namens de BBB-fractie. Ga uw gang.

De heer Schütte: Dank u, voorzitter. Wat de BBB betreft kunnen we vandaag instemmen met de jaarstukken zoals deze voorliggen. Natuurlijk zijn er kritische kanttekeningen te plaatsen, zoals bijvoorbeeld dat er geld over is gebleven bij stad en platteland. Wat BBB betreft, had er ook niet zoveel geld naar bijvoorbeeld nieuwe natuur hoeven. Wij vragen ons af of bepaalde dingen wel altijd op de juiste of ambitieus genoeg waren. Maar op het gevoerde beleid hebben wij geen invloed. Op het toekomstige wel en wat ons betreft maken we Drenthe met elkaar iedere dag een beetje BB beter. Daarbij wil ik nog even reageren op de moties van JA21. De heer Omlo dient die in zonder dekking en dat is wat ons betreft nu nog een luchtkasteel. Zoals De Paladijns

het zeggen: Bouw geen luchtkastelen want het heeft geen zin, vroeg of laat, luchtkastelen storten eenmaal in. Even over de motie van opcenten. Wij als BBB vinden dit een sympathiek voorstel. Desondanks denken wij dat er op de zaken vooruitgelopen wordt. De formatie is nog volop gaande en wij willen dus de onderhandelende partijen niet in beweegmogelijkheden beperken. Nog even iets over de kernenergie RES. Hoewel wij als BBB laaiend enthousiast zijn over kernenergie, kunnen wij op dit moment de motie niet steunen, omdat wij vinden dat deze te kort door de bocht is en bepaalde factoren die onmisbaar zijn, achterwege laat. We willen een breed debat met de Staten en echt beleid maken is beter dan een motie infietsen.

De voorzitter: Dat is kernachtig, dank u wel. Ik geef het woord aan mevrouw Kleine Deters van D66 als zij daar prijs op stelt en dat doet zij. Ga uw gang.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, dank u wel. Ik zal niet zaken uit de eerste termijn herhalen, maar wel een reactie op andere partijen. Laat ik beginnen dat ik het toch bijzonder vind dat de Partij van de Arbeid alleen de vijf coalitiepartijen de afgelopen 4 jaar heeft gezien en bedankt. Is dit de opmaat naar de komende 4 jaar? Het amendement van het Drukkerij Museum is net ingetrokken, begreep ik. Ik had nog even opgezocht, ik dacht dat er bijna 100 musea in Drenthe waren, maar op de site van Drenthe.nl blijken er 75 kleine musea te zijn. En er zijn er veel meer die het financieel zwaar hebben, dat is al eerder genoemd, of wij die dan ook gaan steunen? Mocht dat het geval zijn, dan zou de D66 toch ook heel graag aandacht willen vragen voor de fair practice-code voor kunstenaars. Kunstenaars die heel vaak gevraagd worden om werk te leveren en daarop niet gehonoreerd worden. Dus wat ons betreft zit dat dan in het verlengde, maar misschien kunnen we daar dan in gezamenlijkheid iets van maken. Maar wij zouden niet zomaar één museum er uit willen lichten. Nog geen jaar geleden hebben we nee gezegd tegen de ondersteuning van het Harmonium Museum bijvoorbeeld. Maar goed, het is ingetrokken, komt later terug.

De voorzitter: Even voor de helderheid een puntje van orde. Is dat amendement ingetrokken?

Mevrouw Kleine Deters: Dat zei hij letterlijk.

De voorzitter: Nee, volgens mij niet, ik wil even horen wat u precies heeft gezegd.

De heer Veltrop: Nee, we hebben gezegd dat als de GS akkoord kan gaan met dat goede gesprek en als er dan nog wat rest overblijft wat niet gedekt is, dan kunnen we hem intrekken. Mocht dat niet het geval zijn, dan blijft die gehandhaafd.

De voorzitter: Wacht even, de fractie van de BBB moet zich realiseren dat als je het amendement nu aanhoudt, want dat kan, dat je dan dit momentum van de jaarrekening niet meer hebt. Dus de BBB kan zeggen: we willen graag dat het college verder gaat spreken met het college van Meppel. Dan houden we het amendement aan en dan kijken we, nadat het college terugkomt of we dat amendement nog op een ander moment willen indienen en dat kan dan bijvoorbeeld bij de begrotingsbehandeling, ik noem maar wat. Maar dan is deze dekking niet meer navenant, dus ik denk dat het goed is dat de fractie van de BBB even nu helder aangeeft of het amendement nog deel uitmaakt van de beraadslaging of niet.

De heer Veltrop: Dan houden we hem aan, het amendement.

De voorzitter. Het amendement wordt aangehouden en op een later moment met een andere dekking ingediend. Moet ik hem zo?

De heer Veltrop: Ja.

De voorzitter. Goed, dank u wel. Mevrouw Kleine Deters vervolgt haar betoog. Hij maakt dus geen deel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw Kleine Deters. Op het moment dat die weer ingediend wordt, zal ik daarin dan ook aangegeven wat ik net gemeld heb. Het amendement van Sterk Lokaal vinden wij wel wat bijzonder. We hebben even gekeken, we hebben een provincie.drenthe.nlloket dus om dan nog weer voor extra loketten naast de loketten te pleiten vinden we wel heel bijzonder. Excuus, dan is het een motie vreemd. Dan voorzitter, zal ik even goed kijken... dan het amendement natuurlijk wat we zelf ingediend hebben, daarvan kan ik me niet voorstellen dat daar tegen stemmen, maar we hebben nog niet alle partijen voor mij gesproken. Dat is dan ook weer daadwerkelijk een bijdrage om te komen tot een oplossing. Ook voor de agrariërs, maar ook voor de natuurmensen. Het is een compromisvoorstel, alles zit daarin in, dus daarbij rekenen we wel op steun. Voorzitter, afhankelijk van de steun of het gebrek aan steun bepaal ik het standpunt of ik kan instemmen met voorliggend besluit, want als het amendement het niet haalt, dat heeft dus wel meteen impact op de bestemmingen, dus dan zou ik bij beslispunt 3, 5 en 6 tegen stemmen.

De voorzitter. Dank u wel, mevrouw Kleine Deters. We gaan door met de heer Loof van de Partij van de Arbeid, als die een bijdrage wil leveren aan een tweede termijn, en dat wil hij. De heer Loof, ga uw gang.

De heer Loof. Dank u, voorzitter. Ik weet niet of ik nou mijn spijt betuigen voor het feit dat ik mevrouw Kleine Deters niet om de haverklap heb genoemd in mijn betoog over de afgelopen 4 jaar, want haar inbreng is natuurlijk wel van onschatbare waarde geweest. Zonder haar hadden we het nooit gered. Maar ik zal u nog even mijn verhaal doen toekomen per mail. Ik zal ook even onderstrepen en arceren, waar ik het heb over we in plaats van alleen over de coalitie. Ik vond uw opmerking niet zo gepast, eerlijk gezegd, maar u wilt graag erop reageren, begrijp ik.

De voorzitter. Mevrouw Kleine Deters

Mevrouw Kleine Deters. Voorzitter, ik denk dat het niet om mij persoonlijk gaat, ik sta hier namens D66, maar wat ik aan heb willen geven in ieder geval: oppositie. Ik had, en dat meen ik oprecht, dat als u alleen maar over de coalitie spreekt, dat die 4 jaar constructief geweest is, vind ik dat u de oppositie in brede zin tekortgedaan hebt.

De voorzitter. De heer Loof.

De heer Loof. Ik zal voortaan een bijsluiter bij mijn bijdrage doen, mevrouw de voorzitter. Nog even kort reagerend op een aantal zaken die nog voorliggen, amendementen en moties. Wat de moties betreft, ik meen dat het gaat om kernenergie en de opcenten steunen wij beide niet. Kernenergie vinden we niet geschikt in Drenthe en opcenten op dit moment verlagen lijkt ons niet opportuun. Dan hebben we het amendement van GL en de BBB over de Noorderboog, het project rondom dementie. Dat kan onze goedkeuring dragen, voorzitter. Het amendement voor het Drukkerij Museum is nu even aangehouden, begrijp ik. Wij kunnen ons voorstellen dat partijen nog eens even een goed gesprek met elkaar gaan voeren, de provincie en gemeente en

wellicht anderen, om te kijken wat voor plan er nu werkelijk aan het Drukkerij Museum ten grondslag zou moeten komen te liggen om het te laten voortbestaan. We willen het Drukkerij Museum natuurlijk niet laten vallen, maar net zomin als 49 andere kleine musea. Dus wat ons betreft: kijk daar nog eens goed naar en misschien moet u in plaats van aanhouden, intrekken en later op een geschikt moment wanneer blijkt dat er toch wat nodig is het wellicht via een motie organiseren. Het amendement Landschapselementen steunen we evenmin. Hoewel wij het wellicht waardevol vinden, vinden wij het op dit moment € 2,5 miljoen zonder programma, zonder plan, zonder nadere onderbouwing, iets te veel van het goede. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, heer Loof. Dan gaan we naar de heer Zandvliet van de SP? Nee, hoeft niet in tweede termijn. Even kijken. De heer Omlo van JA21? Nee, ook niet. Mevrouw Kramer van Volt? Ja, komt u maar.

Mevrouw Kramer: Dank u wel, voorzitter. De motie over opcenten die gaan wij niet steunen. De motie over kernenergie, na de reactie van GS lijkt het me goed om dat landelijk op te pakken, gaan wij niet steunen. Een toelichting op het amendement over de landschapselementen: daar staan we natuurlijk volledig voor. Ik wil nog even benadrukken dat dit plan bijdraagt aan het herstel van de biodiversiteit en dat het juist ook voor boeren interessant is omdat er GOB-budgetten zijn vanuit Brussel, waardoor juist boeren geld kunnen ontvangen voor die stukken land die niet productief zijn. Dus daarmee dient het ook dat doel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kramer. De heer Uppelschoten van de PVV? Ga uw gang.

De heer Uppelschoten: Voorzitter, ik zal van de amendementen en de moties zeggen wat we ervan vinden. Maar eerst nog twee opmerkingen vooraf. Praten over de hoeveelheid water, wat nu ineens ook een zorgpunt is... er heeft ook een groot artikel in het Dagblad van het Noorden gestaan, waarin zij dat in een realistisch perspectief zetten, namelijk: 1 dag regen in Drenthe waarbij 70% van het water wegloopt naar de Waddenzee. Als we die 30% die overblijft zouden kunnen gebruiken voor de watervoorziening, dan hebben we water voor 1 jaar in Drenthe. Dus het is allemaal relatief om daarover te praten en te zeggen dat er een heel groot watertekort is. Er is heel veel water. We moeten het alleen goed opslaan en weer kunnen winnen. Ik hoop dat in het coalitieakkoord iets komt te staan dat als er boerderijen door de provincie opgekocht worden, dat de stikstof rechten dan niet alleen voor de natuur zijn, maar dat het ook iets zou kunnen zijn voor de boeren of eventueel bedrijven. Dan de amendementen en moties. De motie over de landschapselementen, € 2,5 miljoen daarvoor uittrekken, dat vinden wij een open cheque. Je zegt niet... ja, de biodiversiteit neemt toe, het zal waarschijnlijk ook kleurrijker worden, maar wat er precies mee opgelost wordt, is ons niet duidelijk. Dus daar zullen we tegen zijn. Kernenergie opnemen in de Drentse energiemix. Wij pleiten al heel lang voor kernenergie en met name voor de thoriumreactoren. Dus als daar aandacht voor komt en de mogelijkheden onderzocht worden, dat zullen wij van harte steunen. Drenthe is een provincie waar mensen heel erg aangewezen zijn op de auto, omdat er weinig mensen zijn en het openbaar vervoer op het platteland niet zo dicht is.

De voorzitter: Let u op uw tijd?

De heer Uppelschoten: Wij zullen de motie steunen, want de verlaging van de opcenten zou heel mooi zijn. En dan heb ik nog de motie, er was nog één andere motie.

De voorzitter: Over de dementie.

De heer Uppelschoten: Dementie, dat is een motie voor 1 jaar. We begrijpen dan dat er 1 jaar gekeken wordt of er een structurele oplossing gevonden kan worden. Dat ene jaar daar willen we best aan meewerken, maar dat is dan ook echt de laatste keer. We moeten dan toch een structurele oplossing hebben, want dit kan nooit betaald blijven worden door de provincie. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Uppelschoten. Ik heb begrepen dat mevrouw Van den Berg nog een bijdrage wil leveren aan de tweede termijn. Zijn er na mevrouw Van den Berg nog woordvoerders? Ja, mijnheer Vianen en de heer Van Dekken, prima. Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank u, voorzitter. U hebt nog een reactie op de amendementen en moties van ons tegood. Als het gaat om de motie over de opcenten: omdat er geen dekking voor is, zijn we daar sowieso tegen. Wij denken dat het een goede zet is van BBB om het amendement voor het Drukkerij Museum aan te houden en inderdaad te kijken wat komt er nou voor plan en ook: hoe staat de gemeente daarin? Het amendement als het gaat over dementie op jonge leeftijd staan sympathiek tegenover. De formulering, ik weet niet of we daar zo mee uit de voeten kunnen, maar als dat zo is, dan zullen wij die steunen. Landschapselementen, Dat gaat over € 2,5 miljoen. Het amendement hebben we kort van tevoren gekregen. De onderbouwing zijn we ook niet denderend van onder de indruk, dus die zullen wij niet steunen. Kernenergie, daar volgen we de lijn van het college. Dit is iets wat ook landelijk al heel veel aandacht heeft en onderzoek heeft. Daar voegt Drents onderzoek niet iets aan toe, dus daar zullen wij ook tegen stemmen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van den Berg. Ik geef het woord aan mijnheer Vianen van de VVD-fractie.

De heer Vianen: Ja, voorzitter, dank u wel. Ook wij zullen even nog reageren op de amendementen en de moties die zijn ingediend. Allereerst te beginnen bij het museum. Ik denk dat het inderdaad mooi is opgelost op deze manier van de BBB. Wij als VVD zijn ook heel benieuwd naar het gesprek dat de provincie met de gemeente heeft, maar ook vooral naar het onderliggend plan van het museum, samen met de ondernemers eventueel, hoe daar vorm aan wordt gegeven. Dus prima om deze manier. Landschapselementen. Nou, goed meegedacht zou je kunnen zeggen, maar volgens ons - even voor de duidelijkheid: ik bedoel dan de VVD-fractie - is dit een element eruit pakken van het integrale onderdeel. Volgens ons moet je dit vraagstuk integraal gaan benaderen met alle programma's die erbij lopen. Bijvoorbeeld Landschapsakkoord, noem het maar op, dus daar stemmen we tegen. Dementie, wat ons betreft ook sympathiek om de pilot voort te zetten. Het is dan wel aan Noorderboog om met de partners te kijken om dit vanuit de Wmo of Wlz structureel gefinancierd te krijgen. Maar voor nu incidentele subsidie, wat ons betreft ook prima. Stemmen we voor. Motie opcenten: u kent ons als VVD, wij gaan ook serieus kijken naar verlaging van de opcenten bij de onderhandelingen. Op dit moment is er geen structurele dekking gevonden, dus op dit moment stemmen wij ook tegen. Kernenergie: een prima motie wat ons betreft. Wij stemmen dan ook voor, want wij zijn heel benieuwd, ondanks dat er landelijk aandacht voor is, kleine kerncentrales hebben toch wel een iets andere onderzoeksvraag, dus we zijn heel benieuwd naar de Drentse situatie van kernreactoren. Daarom stemmen wij voor die motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vianen. Ik geef het woord tot slot aan de heer Van Dekken voor deze tweede termijn. Ga uw gang.

De heer Van Dekken: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook vanaf de CDA-fractie dan toch wat reactie op de amendementen en moties zoals die nu voorliggen. Voor wat betreft het Drukkerij Museum, dat vond ik werkelijk heel sympathiek en heel goed opgelost van de collega's vanuit de BBB-fractie. Dat gesprek met Meppel eerst even afwachten en dan komen we daar op terug. Het belang van de musea in Drenthe doet er natuurlijk voor het CDA in het kader van voorzieningen, de culturele voorzieningen dan, erg toe. Hetzelfde geldt voor het amendement rondom dementie vanuit Noorderboog. Ik vond ook de toelichting vanuit het college daarin wel erg helpend vanuit de gedeputeerde Kuipers, dus dat zullen we ook gaan steunen. Dan voor wat betreft de opcenten: een beetje vergelijkbare reactie zojuist gehoord vanuit de VVD. Wij zijn als CDA nog steeds in de stand van: laten we nou eerst die nullijn nog even handhaven, ook gegeven de consequente wanneer als Drent je auto meer dan nodig bent en het openbaar vervoer her en der onder druk staat. Dus dat is een onderwerp wat wij zullen blijven volgen, maar op dit moment gaan we de motie niet steunen. Hetzelfde geldt voor wat betreft de landschapselementen. Daar zijn we ook erg - even los van de dekking - de integrale benadering die je daar op zou moeten loslaten, lijkt ons beter dan deze motie nu aannemen. En dan tot slot, ik kijk even naar collega Omlo, de formulering, de nieuwe motie rondom kernenergie. U weet wat het CDA daar landelijk van vindt en hoe wij daar tegen aankijken in de doorontwikkeling richting kernenergie Noord-Nederland. Dat is eerder in dit huis ook wel eens besproken: natuurlijk hebben we in Drenthe geen ruimte voor koelwater en alles wat daar nog meer bij nodig is, even los van die kleine centrales. Daar staan we zeker niet negatief tegenover. Die motie zullen we dus gaan steunen.

De voorzitter: Dank u wel, heer Van Dekken. Dan zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn van de beraadslaging van de zijde van de Staten. Dan kijk ik naar het college bij monde van mevrouw Vedelaar. Ga uw gang.

Gedeputeerde Vedelaar: Voorzitter, ik heb alleen de behoefte om nog te reageren op datgene wat gezegd is over het Drukkerij Museum. Ik heb al eerder aangegeven dat ik graag bereid ben om met de gemeente in gesprek te gaan. Dat zal ik ook doen, daar zal ik verslag van uitbrengen en dan is het aan u om te bepalen wat vervolgens aan de orde moet zijn, wanneer dan ook. Zullen we dat zo afspreken?

De voorzitter: Het lijkt me heel helder. Ik kijk even naar de BBB-fractie, maar ik denk dat dit een goede afspraak is. Dan kijk ik naar de gedeputeerde Kuipers, want gedeputeerde Brink heeft geen vragen gekregen, geloof ik. Gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, ik heb nu een amendement gekregen van GroenLinks en de BBB over dementie op jonge leeftijd en ik stond hier net en ik zei: ik dacht dat ik de heer Pormes goed begrepen had. Nou krijg ik de tekst van het amendement, dan moeten we toch even goed kijken, want ik had het anders geïnterpreteerd, maar een aantal van de hier aanwezige collega's ook als ik het zo hoor. Ik snap wat er staat en u zegt: nu geven we bijna € 2 ton voor het uitvoeren van dit project en als u dat doet dan moet u, het college de opdrachtgever, die subsidie verstrekken aan Noorderboog en partners en dat uitvoeren. Ik ga er vanuit, dat is in ieder geval mijn afdronk, zo heb ik die net ook weergegeven, dat er in dat jaar goede afspraken te maken zijn met de verschillende zorgpartijen, de NZa, het ministerie, weet ik wie ook vertegenwoordigd van onze Gezondheidstafel, om dat te redden. En ik hoor daar ook verschillende collega's van zeggen: dat is hartstikke wijs. Als ik nou de conditie lees die u hier toevoegt aan het besluit, dan

zegt u: nee, we gaan nu € 199.000 beschikbaar stellen dan moet Noorderboog eerst aan de Zorgtafel in gesprek. Mocht het dan nog nodig zijn, dan geven we die subsidie. Ik denk dat het A niet wenselijk is. Daar is de Gezondheidstafel sec niet voor bedoeld. en B: deze subsidie loopt vrij rap af. De eerstvolgende Gezondheidstafel is pas tegen het zomerreces. En C: u geeft onderaan uw motie aan dat dit een project moet zijn vanaf 1 juni. Dat is over twee dagen. Dat gaan we niet redden. Ik denk ook dat het niet realistisch is. Als u mij namelijk vraag: is het realistisch om dit structureel en langlopend gedekt te hebben of landelijk ingebed? Wat u mij vroeg voor het zomerreces, dan zeg ik: nee. Dus ik zou u willen adviseren: als u bereid bent om deze middelen in te zetten, vraag het college dan middels deze besteding - en ergens moet het vast nog in de begroting, dat regelt collega Vedelaar wel - maar vraag ons alstublieft om deze subsidie uit te keren aan Noorderboog cum suis. Dan gaan wij met hen in gesprek met de verschillende partijen, om te zorgen dat voordat het project afgelopen is, we er alles aan hebben gedaan om dit structureel langlopend landelijk te hebben ingebed. Volgens mij hebben we dan een realistisch programma. Ik stel voor dat we dat zo uitvoeren. Dus dat u die twee zinnen die u aan het eind van punt 2 toevoegt. Dat begint bij 'Noorderboog gaat' en dan tussen haakjes 'in de Zorgtafel' tot en met 'zodat het project voortgezet kan worden'. Als u die schrapt, hebben wij volgens mij een helder amendement en dan heb ik u net uitgelegd hoe we dat gaan doen. En dan kijk ik naar de heer Pormes of hij bereid is om dat zo te doen.

De voorzitter. Ik zag de heer Van Dekken als eerste, maar hij geeft het woord aan mijnheer Pormes. De heer Pormes, ga uw gang.

De heer Pormes. Dank u wel, voorzitter. Mag ik de gedeputeerde zo interpreteren dat hij eigenlijk zegt: geef het naar het project en dan kom ik wel met een verantwoording achteraf?

De voorzitter. Als ik u mag helpen, dan zegt de gedeputeerde: stel de middelen beschikbaar, dan kunnen we op basis van die middelen het komende jaar continueren en dan gaan we gaande het jaar kijken of we de zaak structureel ingebed kunnen krijgen met andere kostendragers.

De heer Pormes. Wat moeten we zonder u doen, mevrouw de voorzitter?

De voorzitter. Dus dat betekent dierbare Statenleden, dat die twee zinnen geschrapt worden onder 2. Even kijken. Ik pak ze erbij, want dan is het niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. In het amendement onder 2, de vierde regel: 'Noorderboog gaat in de Zorgtafel in gesprek met de zorgkantoren en gemeenten om financiering voor het project dementie op jonge leeftijd te continueren. Mocht na dit gesprek de financiering nog niet geheel gedekt zijn, dan in gesprek gaan met de provincie voor het resterende deel zodat het project voortgezet kan worden.' Dat wordt geschrapt. Dus het amendement blijft in stand en deze regels worden geschrapt. De heer Van Dekken.

De heer Van Dekken. Ja, voorzitter, dank u wel. Ook ik had dezelfde wegging als de gedeputeerde zojuist. Ik denk dat het hier gaat om de incidentele eenmalige bijdrage nu en dat u daar een zeker spoedeisend belang ziet, die snap ik ook. Dus ik denk dat het winst is wanneer we dat hier vandaag zo kunnen besluiten. Maar wat ik toch ook vooral nog even wil meegeven: dat het inderdaad niet de Zorgtafel is die over dit soort dingen gaat. Dat hebben we denk ik ook goed begrepen met zijn allen?

Gedeputeerde Kuipers. Voorzitter, de Gezondheidstafel is absoluut een plek om dit soort gekke weeffouten in ons Nederlandse zorgsysteem aan de kaak te stellen. Maar om daar nou naar financiën te gaan hengelen bij de verschillende partijen, dat is misschien niet de plek. Ik denk dat er geen enkele partij aan de Gezondheidstafel onwelwillend hiertegenover zal staan. Alleen dan is het nog wel de kwestie dat dit varkentje even moet worden gewassen, dat het ene financieringsmodel niet meer geldt en het andere het niet mag financieren. Dus volgens mij zijn we het wel weer eens, mijnheer Van Dekken.

De voorzitter. De heer Schuinder heeft ook een vraag voor de heer Kuipers.

De heer Schuinder. Voorzitter, toch even terug naar de zorg. Daar zit ook mijn hart, in die zin, en van meerdere mensen namens mijn fractie. Dan mag misschien de provinciale Zorgtafel niet dé tafel zijn, dat is wat u zegt. Ik zou toch wel heel graag willen benadrukken dat op die tafels wel het gesprek gevoerd gaat worden voor dit soort ingewikkelde doelgroepen. Want er is Wmo, er is Wlz, er is Zvw en er is ook nog PGB-zorg en alles bij elkaar maakt het heel erg ingewikkeld. En het schrappen van het zinnetje met name vanwege de Zorgtafel, dat snap ik wel, maar ik zou wel ergens nadrukkelijk aandacht willen vragen voor die discussie. Of dat op deze Zorgtafel op een andere Zorgtafel is, dit is wel anders, hebben we het wal en schip.

De voorzitter. De heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers. Voorzitter, dit heb ik geprobeerd om net ook in reactie op de heer Van Dekken aan te geven: de Gezondheidstafel is absoluut de plek waarin wij, zeker als wij dit soort projecten hebben gefinancierd, dit soort weeffouten aanklaarten en het gesprek daarover voeren. Het is echter niet het gesprek waarin we dan gaan proberen de financiering voor zo'n project los te krijgen. Het gaat in eerste aanleg, wat mij betreft: bent u bereid om hier in te investeren, om dit project nog een jaar te verlengen? Zodat ook de resultaten van nu af aan meegenomen kunnen worden in die discussie. Het tweede gesprek is: hoe zorgen we dat die weeffout wordt gerepareerd, die hier pijnlijk duidelijk wordt? En dat tweede gesprek is zeker waar, maar u kunt niet conditioneel aan het college vragen bij begrotingswijziging om eerst dat gesprek te voeren en dan al dan niet de subsidie te gaan verlenen. Dat is mijn opmerking. En zeker niet in het tijdsbestek waarin we nu zitten te wachten. Dus ik ben het helemaal met u eens. De Gezondheidstafel is daar de plek voor, maar wel net even zoals ik het uitleg.

De voorzitter. Mag ik proberen te helpen als voorzitter van de Gezondheidstafel. Het is goed gebruik hier in Drenthe, dat alle partners aan die tafel met elkaar over allerlei ingewikkeldheden rond zorg praten. En die zijn er nogal wat, want die ingewikkeldheden hebben allerlei verschillende financieringsbronnen. Waar nu vanuit de Staten er vanuit het college van GS voor wordt gepleit is: stel middelen beschikbaar, zodat dit project in ieder geval nog 1 jaar door kan. Maar ga gaande dit jaar in conclaaf met al die partijen - en of je dat nou aan de Gezondheidstafel doet of elders - en zorg ervoor dat ook in Den Haag helder wordt waardoor dit soort projecten gefinancierd kunnen worden. Want nu valt het steeds tussen wal en schip. Dat is het pleidooi. Heb ik het zo goed verwoord voor een ieder, dat het begaanbaar is? Dan maakt nu het gewijzigd amendement deel uit van de beraadslaging en ik heb precies aangegeven welke regels uit het amendement geschrapt zijn. De heer Kuipers nog?

Gedeputeerde Kuipers. Dank u wel voor deze ondersteuning, voorzitter, maar dat is precies de intentie van wat ik heb proberen aan te geven, en met het gewijzigde amendement, mocht het

worden aangenomen, zal het college dat met bijzonder blij gemoed uitvoeren en ik laat het oordeel aan de Staten. Dank u wel.

De voorzitter. Mooi, dan zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn van de zijde van GS en dan kunnen we gaan stemmen. Ik probeer nou eens even op een rij te zetten wat we allemaal onder handen hebben bij de stemmingen zo meteen. We gaan beginnen met de amendementen, stel ik me zo voor. Er zijn twee amendementen ingediend: één op stuk nummer 4, dat gaat over de landschapselementen en het andere amendement heeft stuk nummer 6 en dat gaat over dementie op jonge leeftijd. Dan gaan we daarna over de Jaarstukken als zodanig stemmen. En dan hebben we nog, want het amendement op het Drukkerij Museum is aangehouden, dan hebben we nog een tweetal moties. Een motie kernenergie op stuk nummer 13 en een motie verlaging, provinciale opcenten op stuk nummer 14. Inmiddels heeft mevrouw Veltrop ons moeten verlaten, dus we zijn nog met 41 Statenleden. Even kijken of het lukt om te gaan stemmen. Het klinkt een beetje onaardig. Zo wordt het niet bedoeld, maar mevrouw Veltrop wordt nu even uit het systeem gehaald, want anders moet ze meestemmen en ze is er niet. Dus een momentje. Ik neem aan dat iedereen gestemd heeft, want we zijn met 41 als Statenleden, dus dat betekent dat voor dit amendement hebben gestemd: 8 leden van onze Staten, daartegen: 33. Het amendement is verworpen. Dan gaan we nu naar het tweede amendement, die gaat over dementie op jonge leeftijd. Dat is mooi. Het amendement is met algemene stemmen aanvaard. Dementie op jonge leeftijd. Dan gaan we nu stemmen over het stuk als zodanig, het Statenstuk nummer 105, de Jaarstukken. Voor dit Statenstukken hebben gestemd: 37 leden, daartegen 4, zodat dit Statenstuk is aanvaard. Gaan we nu stemmen over de beide moties. De eerste over de kernenergie opnemen in de Drentse energiemix op stuk nummer 13. Voor deze motie hebben gestemd: 10 leden, daartegen: 31, zodat deze motie is verworpen. Dan de tweede motie, die gaat over opcenten op stuk nummer 14, het verlagen van provinciale opcenten. Voor deze motie hebben gestemd: 5 leden, daartegen: 36, zodat deze motie is verworpen. Dan zijn we aan het eind gekomen van de stemmingen over de Jaarstukken, dank u wel.

L. Verkiezing leden Eerste Kamer der Staten-Generaal

[Van dit agendapunt is geen woordelijk verslag beschikbaar. U kunt de uitslag van de verkiezing lezen in de besluitenlijst van deze vergadering.]

M. Motie vreemd aan de orde van de dag: Steun voor Burgerwacht Nieuw-Weerdinge

De voorzitter. Ik ga eens even kijken naar de indieners van de moties. We beginnen met de motie op agendapunt M van Marinus van de zijde van de PVV en die gaat over steun voor Burgerwacht Nieuw-Weerdinge. En ik heb begrepen dat de heer Vorenkamp daar iets over wil zeggen. Heer Vorenkamp, mag ik u uitnodigen? Ga uw gang, heer Vorenkamp.

De heer Vorenkamp. Ja, dank u wel, voorzitter. Iedereen heeft wel de filmpjes en de berichten gezien over wat er allemaal gaande is in Ter Apel en omstreken, de gemeentes daaromheen, de dorpen daaromheen, zoals onder andere Nieuw-Weerdinge in Drenthe. De situatie is verslechterd en blijft maar verslechteren. Hoe komt dat toch, terwijl er steeds gezegd wordt dat dit maar een heel kleine groep betreft. Maar afgelopen week, voorzitter, heeft er zich een klokkenluider vanuit vluchtelingenzorg bij ons gemeld. En die heeft contact opgenomen met de PVV dus en aanleiding daarvoor was het verblijven van een oorlogsmisdadiger in Drenthe, een illegaal ongewenste vreemdeling. En die vluchtelingenhelper heeft ook een boekje opengedaan over het

aantal overlastgevers dat ze tegenkomen onder de asielzoekers en er wordt zo een raming door ze gegeven van een opmerkelijk aantal van ongeveer 25%. En ik denk dat dat toch wel veel verklaard. Nu over de Burgerwacht in Nieuw-Weerdinge. Inmiddels is er een voorziening getroffen met een app in Nieuw-Weerdinge waarmee foto's en filmpjes van voorvallen worden opgenomen en gemaakt en waarop de politie en de gemeente in de vorm van BOA's relatief snel lijken te reageren op dit moment. In ieder geval kregen we daar via ons fractielid, één van onze nieuwe commissieleden, die daar familie heeft wonen en die daar ook vandaan komt, positieve berichten over en daarom houden we onze motie aan, ik trek hem dus in.

De voorzitter. Even voor de helderheid: u trekt de motie in, u dient hem niet in, dus hij maakt geen deel uit van de beraadslaging, dus we hoeven hier verder niet over te spreken.

De heer Vorenkamp: Correct.

De voorzitter. Dank u wel, heer Vorenkamp.

N. Motie vreemd aan de orde van de dag: Steun voor de komst van FAGE naar Hoogeveen

De voorzitter. Dan gaan we naar agendapunt N en dat is de motie vreemd aan de orde van de dag, ook van de PVV. En dat is de steun voor de komst van FAGE, de zuivelfabriek, naar Hoogeveen en ik zie dat de heer Uppelschoten richting kathedraal loopt. Ga uw gang, heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik ben een beetje overvallen door de discussie die ontstaan is over deze motie. De bedoeling was, of is, dat we zouden praten over stikstofrechten, het verwerven van stikstofrechten, en het mogelijk maken dat bedrijven zich in Drenthe kunnen vestigen. Ten tweede, dat we zouden praten over de waterproblemen, maar ik heb al toegelicht dat die er volgens mij niet zijn, maar er dreigt nu dat we een discussie gaan krijgen over de kwaliteiten van deze fabriek, dus of die wel of niet goed is, waar die wel of niet zijn melk vandaan haalt, waar die wel of niet zijn werknemers vandaan haalt, of er wel of niet fatsoenlijke huisvesting is voor die werknemers. Nou, dat zijn dingen die volgens mij de discussie over deze motie alleen maar vertroebelen, laat ik het maar zo zeggen. Dus om die reden trek ik de motie in, want het heeft geen zin. Het onderwerp is voor ons actueel, maar ik zal kijken hoe we hem een volgende keer zo kunnen formuleren dat er geen misverstanden of discussies gaan ontstaan over dingen die volgens mij niet relevant zijn bij dit onderwerp, maar die wel de stemming over dit onderwerp heel erg zouden bepalen. Dus om die reden voel ik me helaas gedwongen om de motie in te trekken.

De voorzitter. U heeft hem nog niet ingediend, dus kunt u hem ook niet intrekken. Maar ik constateer dat u ons heeft verteld dat u geen motie indient, dus hij maakt ook geen deel uit van de beraadslaging. Dank u wel.

O. Motie vreemd aan de orde van de dag: Evenementen faciliteren met natuurtoets en AERIUS-berekeningen

De voorzitter. Dan komen we bij de derde motie, de motie vreemd aan de orde van de dag van Sterk Lokaal Drenthe, en die gaat over evenementen faciliteren met natuurtoets en AERIUS-berekeningen. En ik geef het woord aan de heer Schoenmaker.

De heer Schoenmaker. Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van de alarmerende berichten vanuit de evenementenorganiserende organisaties hebben wij deze motie vreemd opgesteld. De motie vreemd wordt mede-ingediend namens Volt. Ondanks het feit dat er ook al, mede door onze fractie, schriftelijke vragen zijn gesteld omtrent dit onderwerp, waarvan de beantwoording is uitgesteld tot 13 juni, vinden wij deze motie toch zo urgent dat we hem vandaag willen bespreken. De vragen zijn vooral inhoudelijk gesteld en deze motie geeft meer praktische handvaten waarmee organisaties geholpen kunnen worden. Meerdere organisaties staan op dit moment op het beslismoment of ze hun evenement dit najaar wel of niet willen laten doorgaan en vooral gerelateerd aan onzekerheid rondom regels in de natuur. Daarbij zal ik de motie vreemd voorlezen en ik beperk me daarbij tot het dictum: Draagt het college van GS op: A: een loket te openen voor ondersteuning van organisatoren van evenementen in Drenthe op het gebied van natuurtoetsing, soortenbescherming en gebiedsbescherming. Een voorbeeld is te vinden in Overijssel; Om de initiatiefnemer, B, via dit loket te helpen met actuele natuurtoetsgegevens en AERIUS-berekening voor veel gebruikte accommodaties en parkeerplaatsen per gemeente; C: om organisatoren van evenementen een tabel of puntensysteem aan te bieden waarbij kleine evenementen buiten Natura 2000-gebieden kunnen afleiden dat een AERIUS-calculatie niet nodig is en waarbij helder is bij welke evenementen inspraakmogelijkheden gegeven moeten worden. En een voorbeeld is in de provincie Overijssel te vinden; D: om via dit loket gemeenten te ondersteunen om evenementen gezamenlijk te beoordelen met een samengestelde natuurtoets, met als voordeel kostenverlaging, rechtszekerheid en transparantie, en om de natuurtoetsen voor evenementen via de website van de provincie Drenthe openbaar te maken, waardoor organisaties van elkaar kunnen leren; E: te onderzoeken hoe evenementen en bijbehorende onderzoeken in Drenthe slimmer en robuuster kunnen worden georganiseerd, waardoor benodigd onderzoek voor meerdere evenementen gebruikt kan worden; F: bij de mogelijk verstorende evenementen dichtbij en in Natura 2000-gebieden inspraakmogelijkheden te organiseren, vooral om vooraf bezwaren te kunnen afhandelen in plaats van achteraf bij de bestuursrechter dit te moeten verantwoorden. En bij het huidige systeem zonder inspraak is de bestuursrechter de enige optie om schade te voorkomen; G: om in samenwerking met gemeentes ten behoeve van het organiseren van de evenementen overzichten en kengetallen bij te houden van veelgebruikte evenementenlocaties en parkeergelegenheden, verwijtbare risicofactoren en alternatieve routes en locaties, vermijdbare risico's in kwetsbare broedseizoenen en nachtelijke uren. Ik ben er bijna; H: Aan het einde van het evenementenseizoen een provinciebrede evaluatie te houden waar een ieder aan kan deelnemen; Hiervoor, dat is I, de noodzakelijke arbeidsinzet en de te maken kosten reëel in te schatten en op korte termijn een dekkingsvoorstel aan de provincie, aan PS, aan te bieden. En het laatste, J: graag hoge prioriteit geven aan de uitvoering van deze motie. Dat was em, voorzitter.

De voorzitter. En gaat over tot de orde van de dag, neem ik aan.

De heer Schoenmaker. En gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter. Mevrouw Kleine Deters wil een vraag stellen, maar iedereen kan natuurlijk zo meteen een bijdrage leveren, maar u heeft eerst nog een vraag aan de heer Schoenmaker?

Mevrouw Kleine Deters. Ja, voorzitter.

De voorzitter. Ga uw gang.

Mevrouw Kleine Deters: Ik was daar net al te vroeg mee, toen het nog niet ingediend was. Voor ons is het altijd een vraag van: voor welk probleem is dit een oplossing? Maar we hebben even gezocht, we hebben de indruk dat de fractie Sterk Lokaal het wil vereenvoudigen, maar er bestaat al provincie.drenthe.nl/loket, dus er is al een loket. Voorzitter, maakt Sterk Lokaal het met dit amendement of deze motie vreemd niet veel ingewikkelder? Daar zouden wij graag een reactie op willen hebben, omdat we al een bestaand loket hebben. Dus we zouden ons hooguit kunnen voorstellen om daar taken toe te voegen, maar dat is niet de strekking. Dus we horen graag wat dit toevoegt aan wat we al hebben.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kleine Deters. De motie is nu ingediend, neem ik aan, en maakt deel uit van de beraadslaging. Ik heb hem nog niet, heeft u hem bij de hand? Fijn, dank u wel. En kijk, het is goed gebruik dat eerst het college reageert en dan natuurlijk de vraag van mevrouw Kleine Deters ook aan snee kan komen. Dus ik neem aan... Maar u mag ook nog wel even antwoorden op mevrouw Kleine Deters, als u dat... Als ik u niet ontrief.

De heer Schoenmaker: U ontrief mij zeker niet, voorzitter, dus ik antwoord daar wel heel graag op. Wij hebben, onze partij is natuurlijk geworteld in vele gemeentes, we spreken met heel veel evenementenorganiserende organisaties. En bij ons is het gewoon toch wel telkens de vraag dat de vindbaarheid lastig is, de uitvoering lastig is. En wij worden wel heel veel geconfronteerd met vergelijkingsmateriaal uit Overijssel, dat het daar makkelijker vindbaar is, meer ondersteunend is. En wij zien heel graag toch wel dat daar zeker naar gekeken wordt, om de organisaties van evenementen het makkelijker te maken, zodat ze ook die zekerheid krijgen naar de toekomst toe. Dat behelst overigens de hele motie: dat je niet op het laatste moment voor verrassingen komt te staan. Dus wij vinden het op dit moment in Drenthe nog niet voldoende helder geregeld en wij zien daar graag verbetering. Dat is het antwoord.

De voorzitter: Dank u wel, heer Schoenmaker. Ik geef het woord aan gedeputeerde Kuipers van de zijde van het college. Ga uw gang.

Gedeputeerde Kuipers: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de fracties van Sterk Lokaal en Volt omdat u deze motie indient, om nog een keer aandacht te vragen voor een deel van de problematiek als het gaat om de Wet natuurbescherming, namelijk het organiseren van evenementen. En voordat ik even nader op die motie in zal gaan: ik snap enorm de frustratie van de verschillende organisatoren, ik spreek ze ook. Dat is precies een frustratie die, nou ja, iedereen heeft, ik ook, onze medewerkers ook. Het is gewoon ontzettend lastig. Ik heb eerder al gezegd: sinds de Programmatische Aanpak Stikstof niet meer bestaat, nou, dat is 4 jaar geleden, de heer Loof was het geloof ik die daar eerder vandaag aan memoreerde, valt ieder evenement, of iedere vergunning, in dezelfde categorie, of je nou een enorme fabriek wilt oprichten of een klein evenementje wil organiseren tegen de natuur aan. En dat is wel de situatie waar we nu mee te handelen hebben, en dat is gewoon heel frustrerend en een probleem, dus alles wat daar poogt een oplossing voor te verzinnen zal ik positief bejegenen. Dus dank ook voor dit. We doen ook altijd enorm ons best om te zorgen dat er uiteindelijk wel de juiste natuurtoestemming ligt. Denk onder andere aan Het Pauperparadijs waar we uiteindelijk een passende vergunning voor hebben weten te maken, omdat het ook in het belang is van een evenement om de juiste papieren in de hand te hebben, om te voorkomen dat er middels een kort geding op zeer korte termijn voor het evenement zal plaatsvinden, door de rechter een streep door wordt gehaald, zoals we eerder hebben gezien, veelvuldig ook, in een aantal gemeenten. Dus wat dat betreft zeer positief. En één van de dingen die wij al aan het uitwerken zijn, is om te komen tot een subsidie-

regeling voor kleine evenementen die gedragen worden door vrijwilligers, voor de juiste onderzoeken als het gaat om de Wet natuurbescherming, dus zowel soorten- en habitatbescherming als stikstof, omdat inderdaad de kosten voor dat soort evenementen ontzettend... ja, die zijn dan gewoon net zo hoog als voor die andere categorieën en dat vind ik ingewikkeld om te dragen, dus we zijn al bezig met het organiseren van die subsidieregeling. Voor het overige zijn wij al bekend, natuurlijk, met de aanpak zoals die in Overijssel geldt, maar ik pak de handschoenen van harte nog een keer op om te kijken of we daar nog een keer naar kunnen kijken, of het daar daadwerkelijk ook beter van wordt. Als ik dan vervolgens de motie bekijk, althans het concept dat u mij vooraf had toegestuurd, ik neem aan dat de definitieve versie hetzelfde is, dan haalt u wel een heleboel naar de provincie toe. Want in beginsel ligt de eerste verantwoordelijkheid bij de gemeente als het gaat om het aanvragen van vergunningen. Daar wordt de omgevingsvergunning voor een evenement aangevraagd en er is in de wet een verplichte koppeling van de Wet natuurbescherming. Dus de gemeente is altijd de eerste die beoordeelt of er überhaupt een effect op de natuur te verwachten is. Zo ja, kom je bij de provincie terecht om te kijken of je de juiste toestemming kunt verlenen. Zo nee, kun je gewoon door in dat spoor. En tegelijkertijd zien wij ook, en dat heeft u ook allemaal kunnen zien in het jaarverslag: wij hebben al een team aan vergunningverleners en juristen op het gebied van natuurbescherming. Dus ik zie hier allemaal hele deugdelijke dingen, maar op dit moment twijfel ik aan de uitvoerbaarheid bij de provincie Drenthe. Ik ben ook heel benieuwd hoe de buurprovincie dat heeft georganiseerd. Maar dit is eigenlijk wat we allemaal zoeken. Mevrouw Kleine Deters deed net een interruptie. Kijk, ik ben het helemaal met u eens. Wij hebben al een loket, wij bundelen zoveel mogelijk van dit soort informatie ook op onze website. Die ontsluiten we voor gemeenten, voor initiatiefnemers, voor ecologische adviesbureaus. We doen echt ons best en op iedere vraag die wij krijgen, proberen wij die informatie weer te updaten. Ik snap ook de oproep van de heer Schoenmaker om hier nog een stap verder in te gaan. Sowieso krijg ik in de breedte meerdere vragen vanuit uw Staten: hoe zit het nou precies met evenementen en natuur? Maar dit is allemaal natuurlijk wel een voortvloeisel uit het feit dat we telkens zeggen dat alle sectoren moeten bijdragen aan de oplossing van de stikstofproblematiek, dan betekent dat ook dat de evenementen dat moeten doen, voorzitter. Ik kan me zo voorstellen, en dan doe ik een handreiking naar de heer Schoenmaker en dan hoor ik graag of hij daarmee kan instemmen of niet. Op dit moment zou ik de motie ontraden omdat ik eigenlijk voorzie dat het tot uitvoeringsproblemen gaat leiden, dus ik wil er in ieder geval nader naar kijken. Ik kan me zo voorstellen dat wij als college met de oproep die u hierin doet, nog eens kijken wat wij dan extra kunnen doen, naast het ontwikkelen van die subsidieregeling en wat wij al doen, hoe wij dan de evenementen nog extra zouden kunnen ondersteunen als het gaat om de Wet natuurbescherming. En dat wij daarover u, hetzij een brief maar beter nog een gesprek, om even weer te geven wat er speelt, wat wij dan van plan zouden zijn, en dan kunt u daar eventueel ook nog uw inbreng op doen, zodat we tot een aanpak komen die eventueel nog aanvullende maatregelen heeft, en dat we de griffier vragen om dat te plannen voor de laatste Statenvergadering van dit seizoen, dus voor het zomerreces. En dan verzoek ik u op dit moment de motie aan te houden in afwachting van dat gesprek. En mocht dat gesprek niet planbaar of niet op voldoende animo van uw Staten leiden, stuur ik u een brief, en dat we dan die discussie in de laatste Statenvergadering voeren, dan doen we dat in ieder geval wel onderbouwd. Maar de positieve intentie van dit college is helder, voorzitter, dus ik hoop dat de heer Schoenmaker hierop in wil gaan en anders ontraad ik de motie. Dank u wel.

De voorzitter. Dan kijk ik even naar de heer Schoenmaker gewoon, het lijkt me het handigst nu, voordat ik een rondje Staten hier doe. Heer Schoenmaker.

De heer Schoenmaker. Ja, in ieder geval bedankt voor de heldere beantwoording. Ook mooi om te zien dat de zorgen gedeeld worden en dat er best heel veel mogelijkheden zijn om te kijken wat verbeterd kan worden en het gesprek aan te gaan. Wij vinden het zeer belangrijk dat we in ieder geval voor 12 juli meer weten, of een brief of een gesprek, maar in ieder geval wat de stappen zijn, want dat is ook de reden dat we vandaag wel een motie vreemd op tafel hebben gebracht. Kijk ik even naar mijn mede-indiener hoe de mede-indiener het verhaal leest en hoort. Ik zie een... Ik kan goed meegaan in het voorstel dat u doet. Dan nemen wij bij deze het advies eigenlijk over. We houden de motie aan en we zijn heel benieuwd naar de uitwerking van de ideeën die in de motie staan. En ik wens het college er heel veel succes mee om daar iets moois van te maken voor alle evenementenorganiserende mensen.

De voorzitter. Dank u wel, heer Schoenmaker. Ik constateer dat de motie is aangehouden. Bestaat er nog behoefte om daarop te reageren? Dat is niet het geval. Ik kijk nog even naar het college. Oké, ook helder. Dan constateer ik dat we niet hoeven te stemmen over de motie die wordt aangehouden. Dan zijn we aan het eind gekomen van alle beraadslagingen van hedenmiddag.

P. Sluiting

De voorzitter. Maar, dierbare Statenleden, voordat ik jullie uitzwaai zou ik toch nog één moment van jullie tijd willen, want wij hebben in ons midden iemand die vanaf 1 juni gaat genieten, zoals dat altijd heet, van haar pensioen. En dat is onze Jelly. Aaah. Jaa, jaa. En jullie snappen dat ik echt enorm de behoefte heb, Jelly, om jou nou eens even flink toe te spreken. Het gaat niet heel lang duren, maar wel enorm vanuit het hart. Ook vanuit het hoofd, maar zeker vanuit het hart. Jelly Stapert, dames en heren, is sinds 2003 verbonden aan de Statengriffie van de provincie Drenthe, dus vanaf het prille begin, want toen werd het dualisme uitgevonden. Jelly is van meet af aan boord gekomen. En vanochtend werd er gezegd over Michel Berends dat hij vier CdK's heeft meegemaakt. Nou nou, ik denk dat Jelly dat ook kan beamen, want zij was niet alleen maar, ik zeg al was, zij is het geheugen van de griffie en ook van ons allemaal. Want dankzij Jelly zijn er heel veel zaken in deze zaal en ver daarbuiten in beregoeie banen geleid. Voordat Jelly bij de griffie kwam, was ze al werkzaam bij de provincie Drenthe, want op 1 maart 1991 kwam ze in dienst, in de functie van medewerkster Algemene Bijstandswet, dat had je hier toen nog. Het was bij de dienst Welzijn, Economie en Bestuurlijk-Juridische Zaken. En een paar jaar later werd ze bestuurlijk-juridisch projectmedewerker bodemsanering bij de dienst Water en Milieuhygiëne. En op 1 juli werd ze dus benoemd als commissiegriffier. Maar wist u wel, dames en heren, dat onze Jelly maatschappelijk werker is van professie? En wat ben ik daar blij mee geweest de afgelopen 5,5 jaar. Want als iemand op het goede moment, wijs en verstandig, een arm weet te slaan om ons allen, dan is het onze Jelly wel. Echt. En dat is zó fijn. Dus ik heb dat van heel dichtbij meegemaakt en dat is iets wat we met z'n allen door moeten geven, want ja, als Jelly zo meteen niet meer met ons meedoet zijn we wat dat betreft mooi in de aap geloged. Ook wat meerdere dingen betreft, maar zeker ook wat dit betreft, dus heel plezierig dat je dat in je rugzak had en hebt, Jelly. Kijk, de griffie en ook de Staten hebben Jelly leren kennen als iemand die oerdegelijk is, met stevige schouders. Maar je hebt ons ook altijd tot in de puntjes voorbereid, dat was echt heel fijn voor ons allemaal, ook met draaiboeken en noem maar op. Vanmiddag hebben we het ook weer gezien rond de Eerste Kamerverkiezingen, ja, dat staat dan als een huis, daar kan ik gewoon blind op varen. Geldt ook voor de leden van het stembureau hè, nou moeten jullie met z'n drieën even knikken, ja, heel goed, ja, nee, kijk, dat bedoel ik, Hendrikus, ja. Dus dat was heel fijn. En als het gaat om zaken als, ja, goede plekken vinden voor

sollicitatiegesprekken met nieuwe commissarissen, nou, dan lukt dat ook heel goed, Jelly. Echt hartstikke mooi. En datzelfde geldt voor de organisatie van de Statenexcursies, ook altijd heel plezierig, want niks wordt aan het toeval overgelaten. De excursies, dames en heren, worden voorgerezen en ook voorgeproefd, want dat hoort erbij. Hè? Ja. En, ja, natuurlijk heb jij in de afgelopen jaren ook minder plezier beleefd aan de coronatijd, net zoals wij allemaal, want ook jij hebt voor het scherm gebivakkeerd. Maar als wij hier zaten, gewoon, ja, toch met heel weinig mensen, dan wist jij altijd precies wie achter welk scherm bijna in slaap gevallen was en wie de zaak niet aan de praat kreeg en hoe dat dan verder moest. Dus dat was zó, zo fijn, ook in die be-roerde tijd, zal ik maar zeggen. Dus, heel fijn dat dat ook allemaal altijd goed gekomen is. En, dames en heren, Jelly Stapert is gewoon een sociaal bewogen mens en dat zie je niet alleen maar hier in het provinciehuis maar dat zie je ook elders, want Jelly is in haar woonplaats Pekela heel erg actief als het gaat om projecten. Maar jij doet ook, samen met je man, een schoolpro-ject in Malawi, daar zijn jullie kortgeleden nog geweest en dat is natuurlijk ook prachtig mooi, want we moeten elkaar in de wereld toch een beetje verder helpen. Dus Jelly is daar echt een schoolvoorbeeld van. Neemt van alles en nog wat en iedereen op sleeptouw. Je hebt ook nog een andere hobby, dat is tuinieren, en ik heb begrepen dat de griffie nu wel tweeërlei de pest in heeft, namelijk dat ze jou moeten ontbernen, maar dat je nou ook niet meer met allemaal van die lekkere dingen aan komt zeilen uit je moestuin. Ja, nou, dat is dus wel dubbel ingewikkeld. Nou, kortom Jelly, ja, enorm bedankt voor jouw geweldige inzet, ál die jaren lang. En wat gaan wij jou veel plezier toewensen in deze nieuwe fase, samen met je man. En we hebben een mooi ca-deau, want we weten dat jij dol bent op de houtsnedes van Siemen Dijkstra. Oké. Applaus voor Jelly Stapert! [Uitgebreid applaus] Kijk, hier is het, Jelly. Maar voordat ik het je cadeau ga geven ga ik je zoenen. Jelly, van harte dank je wel. Dank je wel. ... .. Wil je nog wat zeggen?

Mevrouw Stapert (plv. Statengriffier): Graag.

De voorzitter: En Jelly swingt ons uit, dames en heren. Ga jij eens even achter het spreekge-stoelte staan Jelly, want dat wordt hoog tijd.

Mevrouw Stapert (plv. Statengriffier): Dank je wel, voorzitter, dank je wel Jetta, op deze voor mij ongebruikelijke plek in deze bekende Statenzaal. Vandaag is het 30 mei en, u weet dat als geen ander, we hebben vandaag de Eerste Kamer gekozen en zoals de voorzitter al zei, morgen is het 31 mei en dat is mijn laatste werkdag. Want 1 juni, dan stop ik ermee, dan hang ik mijn pen aan de bekende wilgen en dan ben ik niet langer uw Statenadviseur en plaatsvervangend griffier. En zoals de voorzitter al zei: 20 jaar terug ben ik mijn carrière hier begonnen. En ik ge-loof niet dat er nog Statenleden zijn die toen ook al Statenlid waren, maar misschien nog wel op een andere manier betrokken, maar toen zijn we gestart met het dualisme en toen begonnen we, begon ik, als commissiegriffier, ik was toen de enige commissiegriffier, met vier Statencom-missies. En dat waren, houd u vast, de Statencommissie RIM, Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, de Statencommissie MWG, Milieu, Water en Groen, de Statencommissie F en E, Financiën en Eco-nomie, en de Statencommissie C en W, Cultuur en Welzijn. Ook in 2003 wisten we al wat afkor-tingen waren. Het is een wonder dat ik de commissies niet door elkaar heb gehaald, misschien heb ik het wel eens gedaan, maar dat heb ik in ieder geval nooit teruggekregen dus dat is goed gegaan. En het belangrijkste is: ik heb mijn werk altijd met veel en echt met heel veel plezier ge-daan. En dan vroegen mensen mij wel eens: dat is toch niet makkelijk zeg, met die politiek te werken. Hoe doe je dat dan? Had ik een simpel antwoord. Toen hadden we nog 41, toen de vraag gesteld werd, toen zei ik: ik hou gewoon van alle 41 evenveel. Ik heb altijd geprobeerd om, en een beetje onbescheiden denk ik dat dat wel gelukt is, om niet te kijken naar welke frac-

tie een Statenlid vandaan komt, of het nou klein is of groot of links of rechts of omhoog of beneden, of hoe je het maar wil noemen, maar ik heb altijd naar de mens gekeken en dat zal ook vast wel wat met mijn achtergrond te maken hebben, dat denk ik ook. Het maakt mij niet uit, ik heb u met liefde geholpen, op weg geholpen, soms van een natje en een droogje voorzien. Maar: het is wat het is. Provinciale Staten bestaat uit verschillende fracties, per definitie is dat zo. En natuurlijk heb ik best wel eens een keer een aantal van u achter het bekende spreekwoordelijke behang willen plakken, wanneer u niet gewoon antwoord kon geven op een simpele vraag of wanneer de cursus begrijpend lezen weer niet was gevolgd, maar dit waren slechts kleine rimpelingen in mijn werkzame leven. Tenslotte, voorzitter, ik kom aan het einde van mijn verhaal, u ziet, ik hoor ook wel eens wat, dus ik kom aan het einde van mijn verhaal, maar niet zonder te zeggen dat ik onlangs iets las in een afscheidsinterview met gedeputeerde Brink in het Dagblad van het Noorden. Die zei namelijk dat hij afscheid nam van de mooiste baan van Drenthe. Nu spreek ik niet graag gedeputeerden tegen, en zeker niet Henk Brink, maar hij slaat de plank echt mis. [gelach] Want de mooiste baan van Drenthe had ik. En tot slot, helemaal tot slot: ik dank u, jullie allemaal, en met wie ik heb mogen werken, uiteraard ook de commissieleden en de fractie-medewerkers en mijn collega's, maar daar neem ik later nog afscheid van. Ik zal en kan jullie niet vergeten, ik ga jullie ongelooflijk missen, maar het waren 20 ongelooflijk mooie jaren. Dank jullie wel. [Applaus]

De voorzitter. Zó! Ik sluit de vergadering. Ik wens jullie allemaal wel thuis. En we gaan nu het Statenleven leven zonder Jelly, dus dat wordt nog wel wat, maar we gaan ons best doen. Wel thuis allemaal! Doeg!